

**ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ"
ПОЖЕГА**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ОСМИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

школске 2013/2014. године

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик	4	136
2.	Страни језик- енглески	2	68
3.	Ликовна култура	1	34
4.	Музичка култура	1	34
5.	Историја	2	68
6.	Географија	2	68
7.	Физика	2	68
8.	Математика	4	136
9.	Биологија	2	68
10.	Хемија	2	68
11.	Техничко и информатичко образовање	2	68
12.	Физичко васпитање	2+1 ³	68+34
Укупно : А		26-27*	884+918
Редни број	Б. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Верска настава / Грађанско васпитање ⁴	1	34
2.	Страни језик - немачки језик	1	34
3.	Физичко васпитање- изборни спорт	1	34
Редни број	В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Информатика и рачунарство	1	34
2.	Домаћинство	1	34
3.	Шах	1	34
4.	Свакодневни живот у прошлости	1	34
Укупно : Б		1	34
Укупно : А+Б			
Редни број	Г. ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Редовна настава	26-27*	884+918

2.	Допунска настава	1	34
3.	Додатни рад	1	34
Редни број	Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Час одељенског старешине	1	34
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
3.	Екскурзије	1-3 дана годишње	

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

СВРХА

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложенем друштву
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и доприносе демократском, економском и културном развоју друштва

ЦИЉЕВИ

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима
- Подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика
- Оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења
- Оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот
- Развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина
- Омогућивање укључивања у процесе европског и међународног повезивања.
- Развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине.
- Усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва.
- Развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске традиције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост.
- Поштовања права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву.
- Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

СРПСКИ ЈЕЗИК

(4 часа недељно, 136 часа годишње)

Циљеви и задаци

- Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне);
- поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.
- усвајање правилног изговарања гласова, гласовних скупова, речи и реченица;
- савладавање технике читања и писања на ћириличком писму;
- навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању;
- формирање навике за читко, уредно и лепо писање;
- поступно увођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова;

- уочавање врста књижевних дела према захтевима програма;
- усвајање основних књижевнотеоријских и функционалних појмова према захтевима програма;
- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање према захтевима програма.

Тематска структура годишњег програма

Наставна тема: ГРАМАТИКА					
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.

- Просте и сложене реченице - Конгруенција - Језик као средство споразумевања - Развој српског књижевног језика - Вукова реформа - Говорни и писани језик - Нормирање књижевног језика - Променљиве и непроменљиве речи - Падежини синоними - Акценат у стандардном језику - Генитивни знак - Глаголски облици - Синонимност глаголских облика - Језици националних мањина - Независносложене реченице - Зависносложене реченице - Врсте стила - Средства уметничког изражавања	- проверавање знања стечених у претходним разредима - овладавање простом реченицом и њеним деловима - увођење ученика у значење речи - увођење ученика у појам променљивости и непроменљивости речи - стицање основних знања о именицама и функцијама падежа - стицање основних знања о именичким заменицама	- CJ.1.3.5 - CJ.1.3.8. - CJ.1.3.9. - CJ.1.3.16 - CJ.2.3.3. - CJ.2.3.7 - CJ.2.3.8. - CJ.3.3.1. - CJ.3.3.6 - CJ.1.3.6. - CJ.1.3.11. - CJ.2.3.5. - CJ.2.3.6. - CJ.3.3.3. - CJ.3.3.5. - CJ.1.3.1. - CJ.1.3.3. - CJ.2.3.1. - CJ.2.3.4 - CJ.3.3.4. - CJ.3.3.8. - CJ.1.3.18. - CJ.1.3.19. - CJ.1.3.20. - CJ.2.3.1. - CJ.2.3.4. - CJ.3.3.7. - CJ.3.3.8.	- Стваралачка - Разговор - Текстуална - Активна настава - Проблемска настава - Размена мишљења - Интерактивна метода - Ситуациона - Радионичарска - Сарадња	- Уџбеник - Текстови - Панои - Постери - Презентације	- посматрање - разговори - белешке - продукти активности ученика - домаћи задаци - задовољство ученика на часу
--	---	--	--	---	---

Корелација: унутар самог предмета, са наставом књижевности .

На Дан словенске писмености организовати угледни дан са верском наставом, ликовном, музичком културом и историјом; направити пано о мисионарима Св. Ћирилу и Методију.

Наставна тема: КЊИЖЕВНОСТ

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.
- „Почетак буне против дахија“ - Циклус ослобођења Србије и Црне горе - Народне лирске љубавне песме - „Женидбе Милића барјактара“ - „Мемоари“ - „Горски вијенац“ - „Кроз мећаву“ - „Грађанин племић“ - „Сумњиво лице“ - „Ноћ и магла“ - „Писмо мајци“ - „Сеобе“ - „Отаџбина“ - „Светли гробови“ - „Избор приповедака о деци“ - „Све ће то народ позлатити“ - „Пилипенда“ - „Србија“ - „Очију твојих да није“ - Савремена српска поезија и проза	- анализа епског дела - тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песми - вредновање књижевноуметничких дела различитих жанрова - разумевање и свестрано тумачење књижевноуметничких дела - тумачење популарних и информативних текстова - овладавање начином вођења дневника о прочитаним делима	CJ.1.2.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.1.3.21 CJ.1.4.1. CJ.1.4.7. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.4.6. CJ.2.4.8. CJ.2.4.9. CJ.3.1.2. CJ.3.1.2. CJ.3.4.1 CJ.3.4.4 CJ.1.4.5. CJ.1.4.8. CJ.1.4.9. CJ.2.4.2. CJ.2.4.5. CJ.3.4.2. CJ.3.4.4. CJ.3.4.7. CJ.1.4.6. CJ.1.4.6. CJ.3.1.4. CJ.3.4.5. CJ.3.4.8.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Уџбеник Лектира Текстови Панои Постери Збирке и антологије народних песама Презентације Наставне слике	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу

Корелација: организовање тимских часова са историјом (народне епске песме о ослобођењу Србије, „Мемоари“ и сл.) и ликовном културом („Отаџбина“).
Драматизацију Молијеровог или Нушићевог дела планирати за угледни дан – 27.март, Дан позоришта.

Наставна тема: ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.
--------------------------------	--------	-----------	-------------------------------	----------	--------------------------

- Један смешан догађај - Моћ речи и језика - Идеал жртвовања за опште циљеве људске правде и слободе - Један актуелан догађај - Расправљамо о једном филму - Наши утисци о зимском распусту - Реферат - Фразеологизми нашег језика - Моја омиљена љубавна песма - Кроз врт мог детињства - Моји утисци о прослави Дана школе - Шаљива згода из ђачког живота - Репортажа - На раскршћу путева- куда после основне школе - Опраштамо се...	- самостално и планско препричавање - самостално и планско описивање - развијање смисла и способности за правилно усмено и писмено богаћење усменог и писменог изражавања - богаћење речника - развијање језичког и стилског израза	- CJ.1.2.1 - CJ.1.1.2. - CJ..1.2.4. - CJ.1.2.9. - CJ.2.2.3. - CJ.2.1.5. - CJ.3.2.1. - CJ.3.2.4 - CJ.3.2.3 - CJ.3.3.8. - CJ.1.2.5. - CJ.1.3.20. - CJ.1.3.21. - CJ.2.3.9. - CJ.2.3.10. - CJ.2.3.11. - CJ.3.3.7. - CJ.3.3.8.	- Стваралачка - Разговор - Текстуална - Активна настава - Проблемска настава - Размена мишљења - Интерактивна метода - Ситуациона - Радионичарска - Сарадња	- Уџбеник - Лектира - Текстови - Панои - Постери	- посматрање - разговори - белешке - продукти активности ученика - домаћи задаци - задовољство ученика на часу
---	---	--	--	--	---

Корелација:					
Наставна тема: ПРАВОПИС					
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.

- Знаци interpункције - Правописна вежбања - Спојено и растављено писање речи - Писање скраћеница - Растављање речи на крају реда - Правописна упутства у попуњавању образаца	- проверавање правописних правила обрађених у претходним разредима - растављено и састављено писање речи - знаци interpункције - растављање речи на крају реда	CJ.1.2.1. CJ.1.2.7. CJ.2.2.3. CJ.2.3.11. CJ.3.2.1 CJ.3.2.4. CJ.3.2.2. CJ.3.2.5. CJ.2.2.1. CJ.2.2.5.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Уџбеник Презентације Школско издање „Правописа“ Текстови Панои Постери	посматрање разговори белешке производи активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу
--	---	--	--	---	--

Корелација:

Наставна тема: ОРТОЕПИЈА					
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.

- Правилно рецитованье научених стихова - Вежбе у изговарању акцента обрађених текстова - Интонација везана за изговор узвика	- проверавање и увежбавање садржаја из претходних разреда - правилан изговор гласова - интонација реченице	CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.2.1.1. CJ.2.1.4. CJ.3.1.1. CJ.3.1.2. CJ.1.1.3. CJ.1.1.7. CJ.1.1.8. CJ.2.1.6. CJ.2.1.7. CJ.3.1.3. CJ.3.1.4.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Уџбеник Лектира Текстови Панои Постери	посматрање разговори белешке производи активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу
---	--	--	--	--	--

Корелација:

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Енглески језик

Циљ

Циљ наставе страног језика је да се осигура да сви ученици стекну основну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образлажу своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и да овладају комуникативним вештинама.

Стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом. Разуме усмене текстове које исказују говорници различитих стандардних варијетета о темама из свакодневног живота.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама (писма, новинске чланке, илустрована упутства, огласе, прилагођене књижевне текстове, текстове у вези са другим наставним предметима..

Усмено изражавање

Ученик се усмено изражава и остварује комуникативне функције. Треба да говори о себи и окружењу (2-3 минута), активностима у школи и изван ње, изрази своје утиске, осећања и аргументовано мишљење.

Писмено изражавање

Ученик се у писаној форми изражави у вези са темама. Треба да пише текстове дужине 140-160 речи у којим описује догађаје и лична искуства, поруке и писма.

Знања о језику и стратегија учења

Ученик треба да препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом, поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине, користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације, оучава разлике између матерњег језика и страног језика, уочава сличности и разлике између ова два језика.

Недељни број часова: 2

Годишњи фонд: 68

Тема	Број часова				Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
						Активности ученика	Активност и наставника	Наставне методе
Увод	обрада	утврђивање	систематизација	провера знања	Ученици треба да: - савладају грађење и употребу садашњег времена - разговарају о активностимакоје воле/не воле - увежбају фонетску транскрипцију/ изговор дифтонга - дају и траже појашњење - пореде живот у УК и Мађарској, Србији - усвајају терминологију везану за спорт	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалогска метода, монологска метода, илустративна метода, разговор, коришћење мултимедијалних презентација
	1	1						
Проблеми	5	3	1		Читање: разумевање писаног текста, препричавање Граматика: грађење и употреба прошлих времена, чланови Лексика: опис особа, придеви Комуникативне функције: прављење дијалога (у продавници), описивање проблема/давање савета Елементи културе: прича о Божићу	- потрага за информацијама - решавање мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем	- ученик се упућује узаконитост и усменог и писменог изражавања и њиховог међусобног односа - сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења	- Усмено излагање - Групни рад - Рад у пару - Индивидуални рад - Разговор - Коришћење мултимедијалних презентација - Корелација са предметима: музичко (Историја поп музике), књижевност (Дикенсова прича)

Место и време	5	3	1		Граматика: грађење и употреба будућег времена; Први и други кондиционал и временске реченице Лексика: делови града Комуникативне функције: прављење дијалога (заказати / променити заказани термин); краће усмено излагање о савршеном месту за живот Елементи културе: ученици се упознају са системом образовања у САД и пореде га са својом земљом	-слушање -разговор о предностима и манама које доноси слава -учи о образовном систему у другим земљама	-анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	-индивидуални рад - рад у пару -разговор -коришћење мултимедијалних презентација -слушање аудио материјала -допуњавање текста -корелација са: биологија (инсекти, дневни телесни ритам)
Да ли бисте се усудили?	5	4	1		Лексика: именовање/опис делова тела; извођење именица/prideva од глагола; бројеви; конструкција so...that... Граматика: глагол might за упозоравањена оно што би се могло десити; погодбени начин; други кондиционал; povratne zamene Комуникативне функције: описивање опасности / давање савета; елементи културе – УК; прављење краћих дијалога	-слушање, допуњавање, одговори на питања, описивање слика, допуњавање реченица, усмено излагање, читање дијалога у паровима, прављење дијалога, давање савета	-организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује	-дијалошка -индивидуални рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација Корелација са географијом (Региони Енглеске)

Могу ли да питам...?	5	3	1	Ученик треба да: -усвоји лексику везану за тему (медији, послови), разуме краћи текст/оглас, изводи називе занимања од глагола -поставља питања -правилно користи герунд -прави краће дијалоге, тражи дозволу, замоли друге да нешто ураде -разуме/интерпретира драмски текст -елементи културе- како тинејџери зарађују џепарац у УК, пореди са својом земљом -пише формално писмо	Читање Слушање и реаговање ка краће језичке садржаје везане за тему Симулација ситуација Глума Рад у пару и групи Вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања -усмерава	-индивидуални рад - рад у пару -разговор -коришћење мултимедијалних презентација -слушање аудио материјала -допуњавање текста -корелација са предметом музичко (песма)
Куловина и продаја	5	3	1	Ученик треба да: -самостално користи термине везане за новац, трговину -усвоји свакодневне изразе и фразе -правилно користи пасив, пребацује реченица из актива у пасив -уме да се снађе на железничкој станици, купи карту, разуме упутства -уочи разлику између британског и америчког енглеског	Описивање и дискутовање о темама везаним за текст Одговарање на питања везана за прочитани текст Вежбе слушања и изговора Решавање граматичких вежбања и усвајање пасива	-даје упутства -координира -помаже -мотивише - наводи на повезивање и примену знања -усмерава	дијалошка -индивидуални рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација -корелација са: српски (пасив), историја (како је настао новац)

Протест	5	4	1		Ученик треба да: -савлада индиректни говор (обавештајне и упитне реченице) -прави разлику између глагола say / tell -упозна се са елементима културе, чита о Ромеу и Јулији, Оксфорду и Кембриџу, Америчкој влади	Читање Слушање и реаговање ка краће језичке садржаје везане за тему Решавање граматичких вежбања, описивање слика, допуњавање реченица, усмено излагање, читање дијалога у паровима, , препричавање обавештајних и упитних реченица	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалогска -индивидуални рад -вербално- текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација -Корелација са: географија (Америчка влада, Оксфорд и Кембриџ), музичко (песма), књижевност (Ромео и Јулија)
	3 1	2 1	10	6	Ученик треба да: -се самостално сналази у проблемима за правилно решење граматичких целина; -правилно процењује дати временски период за решење задатака	-индивидуални одговори ученика писаним путем	-сугерише -поставља проблем	-индивидуални рад.
Писмени и контролни задаци	укупно							

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ наставе ликовне културе јесте да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предмет-не садржаје, као и да се подстиче и развија ученичко стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци наставе ликовне културе:

- Стварање разноврсних могућности да, кроз различите садржаје и облике рада током наставе ликовне културе, сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе предмета ликовна култура, буду у пуној мери реализовани.
- Развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената.
- Стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства.
- Развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење.
- Развијање смисла за естетске ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави а примењују у раду и животу.
- Развијање моторичких способности ученика и навике лепог писања.
- Подстицање интересовања и стварање и неговање потребе код ученика да посећују музеје, изложбе, као и да чувају културна добра и естетски изглед средине у којој живе и раде.
- Стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве.
- Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима која припадају различитим подручјима визуелних уметности.
- Развијање способности да се препознају основна својства традиционалне, модерне и савремене уметности.

Р/б	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова вежбе
1.	Слободно компоновање	5	3	2
2.	Визуелна метафорика и споразумевање	7	5	2
3.	Контраст, јединство и доминанта у простору	16	10	6
4.	Слободно компоновање и фантастика	6	4	2

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ	5(3+2)	учава разликује примењује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање - Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.	вербални, практични рад и радионица	Оспособљавање ученика да опажају и представљају слободне композиције и фантастику, да формирају навике за виши ниво културе рада, за квалитет производа, културу живота и слободног времена, да се ликовно-визуелно описмене, да развију креативне способности. Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава. Боље разумевање природних законитости и друштвених појава. Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.
ВИЗУЕЛНА МЕТАФОРИКА И СПОРАЗУМЕВАЊЕ	7(5+2)	учава именује разликује упоређује примењује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање - Развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење.	вербални, демонстративни, практични рад и радионица	Оспособљавање ученика да опажају и представљају визуелну метафорику, да формирају навике за виши ниво културе рада, за квалитет производа, културу живота и слободног времена, да се ликовно-визуелно описмене, да развију креативне способности, да се припремају за ефикасно и савремено укључивање у рад, односно за различита занимања. Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава. Развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у

					визуелно мишљење. Развијање смисла за естетске ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави а примењују у раду и животу.
КОНТРАСТ, ЈЕДИНСТВО И ДОМИНАНТА У ПРОСТОРУ	16(10+6)	учава именује разликује упоређује представља примењује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање - Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава.	вербални, демонстративни, практични рад и радионица	Оспособљавање ученика да опажају и представљају контраст, јединство и доминанту у простору, да формирају навике за виши ниво културе рада, за квалитет производа, културу живота и слободног времена, да се ликовно-визуелно описмене, да развију креативне способности, да се припремају за ефикасно и савремено укључивање у рад, односно за различита занимања. Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава. Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности. Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја визуелних уметности.
СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ И ФАНТАСТИКА	6(4+2)	учава именује разликује упоређује представља	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање - Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.	вербални, хеуристички, демонстративни, игровне активности	Оспособљавање ученика да опажају и представљају: слободне композиције, визуелну метафорику, контраст, јединство и доминанте у простору, фантастику, да формирају навике за виши ниво културе рада, за квалитет производа, културу живота и слободног времена, да се ликовно-визуелно описмене, да развију креативне способности, да се припремају за ефикасно и савремено укључивање у рад, односно за различита занимања. Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава. Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности. Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја визуелних уметности.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

НАЗИВ ОБЛАСТИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	
	Довољан 2	Добар 3	Врло добар 4	Одличан 5
СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ	Ученик/ца уме да: • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике • описује свој ради и радове других (исказује своје утиске о радовима) • описује разлике које уочава на уметничким радовима	Ученик/ца уме да: • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности • образлаже свој рад и радове других (на основу коришћених техника, ликовних елемената, идеја и мотива)	Ученик/ца уме да: • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности када образлаже свој рад и радове других	Ученик/ца уме да: • одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других

ВИЗУЕЛНА МЕТАФОРИКА И СПОРАЗУМЕ- ВАЊЕ	Ученик/ца уме да: • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање) • описује свој ради ирадове других • зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. Дизајнер)	Ученик/ца уме да: • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности (цртање, сликање, колаж) • образлаже свој рад и радове других (тематски и технички) • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст	Ученик/ца уме да: • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности (цртање, сликање, колаж, интернет, видео) • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других • описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности	•Ученик/ца уме да: - одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју - изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат - уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других - описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности - разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
	Ученик/ца: • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике • влада појмовима:	Ученик/ца уме да: • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника	• познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности	• познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности

КОНТРАСТ, ЈЕДИНСТВО И ДОМИНАНТА У ПРОСТОРУ	изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове • зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. Архитектура) зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу	и материјала визуелних уметности • образлаже свој рад и радове других • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст	• користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других • описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности	• изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других • анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности - разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ И ФАНТАС- ТИКА	Ученик/ца уме да: • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике • влада појмовима: изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове • зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. Архитектура) зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу	Ученик/ца уме да: • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности • образлаже свој рад и радове других • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст	Ученик/ца уме да: • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других • описује потребна знања и вештине који	Ученик/ца уме да: • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других • анализира одабрана уметничка дела у односу на време

			су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности	настанка и према културној припадности разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
--	--	--	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученик познаје основне елементе музичке писмености и контекст музичког догађаја. Ученик препознаје везу између музичких елемената и музичког израза. Ученик зна и разуме сложеније елементе музичке писмености и њихову изражајну и естетску	Елементи музичке писмености
Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученико познаје основне карактеристике музичких инструмената, гласова, њихову гласовну поделу и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. Ученик познаје основне карактеристике музичких инструмената са музичким изразом. Ученик зна историјат, литературу, извођаче и специфичне карактеристике музичких инструмената и састава што повезује са естетском применом.	Инструменти, гласови и састави
Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученик познаје основне карактеристике музике одређених епоха и опште појмове музичко-сценске и концертне музике. Ученик познаје најзначајнија дела и представнике стилских епоха, разуме појмове апсолутне и програмске музике, структуру одређених облика музичко-сценске и концертне музике. Ученик повезује структуралну и драматуршку (и програмску) димензију музичког дела са естетском применом и историјским контекстом	Епохе; Музичко-сценска и концертна музика
Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученик познаје основне појмове одређених музичких жанрова. Ученик разуме специфичне карактеристике жанра, структуралне и драматуршке елементе жанровских примера и њихову естетску функцију. Ученик повезује драматуршке и структуралне елементе са естетском применом и доводи у везу са духом времена. Познаје најзначајније светске и националне представнике	Жанрови

Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученик познаје основне појмове народног стваралаштва, контекст настанка српске народне музике, музичке карактеристике и специфичне саставе. Ученик познаје основне појмове српске народне духовне музике (Осмогласник) и основне карактеристике фолклорне музике других народа. Ученик повезује изражајне елементе народне музике са контекстом њиховог настанка. Препознаје различите видове српског музичког фолклора по географским карактеристикама. Ученик разликује старију и новију музичку традицију, аутентичну фолклорну музику од — новокомпоноване — на основу повезивања музичких, текстуалних, извођачких, социјалних и историјских карактеристика.	Народна музика
---	--	-------------------

СТАНДАРДИ

Области и одреднице

У складу са наставним програмом за предмет Музичка култура, одреднице за сваку област су формулисане са циљем да прецизно артикулишу знања и вештине у оквиру конкретне тематске проблематике, на различитим нивоима достигнућа.

ОБЛАСТ (1) : ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученик препознаје основна темпа, динамику, врсту такта, форму и карактер слушаног дела. Ученик може да опише карактеристике ритмичке и мелодијске компоненте на основу слушања. Ученик може да опише карактер слушаног примера као резултат садејства опажених музичких компонената. Ученик повезује опажени карактер слушаног примера са естетском димензијом композиције	Елементи музичке писмености
Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученик препознаје инструменталне групе, појединачне инструменте и врсте гласова. Ученик препознаје инструменталне и вокалне саставе. Ученик препознаје карактеристичне технике свирања и певања. Ученик повезује опажене карактеристике инструмената/извођачког састава са њиховом естетском применом	Инструменти, гласови и састави
Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученик препознаје стилску припадност слушаног примера. Ученик може да одреди слушни пример као музичко-сценско или концертно дело. Ученик препознаје везу музичког садржаја примера са ванмузичким програмом. Ученик препознаје основне карактеристике српске музичко-сценске и концертне музике. Ученик препознаје структуралне елементе слушаног дела. Ученик препознаје драмску функцију структуралних елемената и специфичних музичких карактеристика слушаног дела. Ученик препознаје везу стилског, друштвено-историјског контекста и музичких карактеристика слушаног примера	Епохе; Музичко-сценска и концертна музика
Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученик може да одреди припадност слушаног примера одређеном жанру уметничке музике (дечја, духовна, цез, филмска, популарна, електронска или конкретна). Ученик препознаје основне карактеристике жанра (извођачки састав, садржај, структура, однос музичког и драмског садржаја, начин извођења, музичке и ванмузичке карактеристике). Ученик препознаје карактеристике (музичке и ванмузичке) најзначајнијих дела српске музике из наведених жанрова. Ученик повезује изражајне карактеристике композиција у оквиру	Жанрови

	наведених жанрова са историјско-стилским периодом. Ученик повезује структуралне елементе слушаног дела са њиховом драмско-естетском димензијом. Ученик препознаје међусобне утицаје жанрова и може да их одреди	
Основни ниво	Ученик у слушним примерима разликује народно од уметничког музичког стваралаштва. Препознаје основне карактеристике српске народне духовне музике и фолклорне музике других народа.	Народна музика
Средњи ниво	Ученик препознаје основне карактеристике српске народне музике (обичаје у оквиру којих се музика изводи, извођачке саставе, народне инструменте, народне игре).	
Напредни ниво	Ученик разликује српску ритуалну и забавну народну музику, као и изворну народну музику од — новокомпоноване њ. Ученик препознаје карактеристике српске народне музике у уметничкој музици.	

ОБЛАСТ (2): СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

ОБЛАСТ (3) : МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ

Основни ниво	Ученик може да пева музички пример од 16 тактова уз тактирање (C-dur) у којој се користе: основне ритмичке вредности, основна темпа, тонске висине од малог g до e, основни динамички распон и партитурне ознаке (знаци за понављање, крешендо/декрешендо). Ученик може да пева једноставне децје, народне и популарне песме.	Основе музичке писмености
Напредни	Ученик може да изведе (пева и свира) песму или музички пример који садржи разноврсне елементе музичке писмености (дурске лествице: C, F, G, D, молске: a и d; динамичке вредности: pp-ff,	

ниво	Presto Allegro, Andante, Adagio, Grave; corona, акценти, успоравање-убрзавање, карактер извођења) и да пева у двогласу (укључујући канон). Ученик може да пева (или свира) одломак из неког дела различитих жанрова уметничке музике (духовне, цез, филмске). Ученик може да пева (или свира) одломак из неког дела музичко-сценске и концертне музике (мелодију арије, тему концерта, симфоније, балета). Ученик зна да пева (или свира) музику различитих типова српске фолклорне баштине (календарске, некалендарске, народна духовна музика)	
Основни ниво Напредни ниво	Ученик може да свира песму или музички пример од 16 тактова (који садржи основне елементе музичке писмености) на неком од Орфових инструмената или на мелодици, фрули, блок флаути. Ученик зна да свира неко дело из српске фолклорне баштине. Ученик зна да свира један или више инструмената и може да изведе одређене специфичности свирања, да прати другог ученика или да свира у мањем саставу у оквирима наставе	Музички инструменти
Основни ниво Напредни ниво	Ученик може да пева у хору или свира у оркестру једноставне песме различитих жанрова. Ученик уме да изведе игру по избору (народну или класичну). Ученик учествује у школским приредбама. Ученик (кога је наставник одабрао) може да пева у хору или свира у оркестру сложеније композиције различитих жанрова. Ученик зна да изведе основне класичне плесове и српске народне игре	Музички инструменти

Основни ниво	Ученик може да пева у хору или свира у оркестру једноставне песме различитих жанрова. Ученик уме да изведе игру по избору (народну или класичну). Ученик учествује у школским приредбама.	Музички жанрови
Напредни ниво	Ученик (кога је наставник одабрао) може да пева у хору или свира у оркестру сложеније композиције различитих жанрова. Ученик зна да изведе основне класичне плесове и српске народне игре	

ОБЛАСТ (4) : МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

Основни ниво	Ученик може да осмисли ритмичку пратњу за један инструмент песме коју зна. Ученик може да ствара мелодију од понуђених мотива, комбиновањем.	Основе музичке писмености
Напредни ниво	Ученик може да осмисли ритмичку пратњу за више инструмената песме коју зна и може да је запише и одсвира. Ученик може да осмисли мању музичку целину (музичку реченицу, период, облике песме), може да је запише и одсвира. Ученик може активно да учествује у импровизовању и компоновању мање музичке целине са наставником	
Основни ниво Напредни ниво	Ученик може да направи инструмент од предмета из свог окружења (из групе: ударачких, трзачких, дувачких, гудачких). Ученик може да направи/нацрта модел задатог инструмента (из свих инструменталних група	Музички инструменти
Основни ниво	Ученик може да одабере одговарајући музички пример (од понуђених) за задати историјско-стилски период. Ученик може да одабере одговарајући музички пример (од понуђених) за задати драмски оквир (филмска сцена, религиозни текст и слично)	Музички жанрови
Напредни	Ученик уме да импровизује (певањем/свирањем) одређену мелодију у духу популарне музике. Ученик може да осмисли музичку игру на основу песме	

ниво	различитих жанрова. Ученик може да компоује одговарајућу мелодију на дати текст духовне тематике, одређени ритмички модел или мелодију у духу џез и популарне музике и осмисли одговарајућу музику за дату филмску сцену. Ученик може да одређену мелодију из репертоара класичне музике варира (певањем/свирањем) у духу: националне, џез, популарне музике.	
Основни ниво	Ученик може да одабере адекватне примере (од понуђених) дела музичко-сценске и концертне музике за задати историјско-стилски период. Ученик може да одабере адекватну музичку нумеру за задату драмску сцену. Ученик може да осмисли адекватну музичку нумеру за задату драмску сцену.	Епохе; Музичко-сценска и концертна музика
Напредни ниво	Ученик може активно да учествује у осмишљавању уметничког догађаја синкретичког садржаја (музика, драма, визуелна уметност, књижевност)	
Основни ниво	Ученик може да одабере (од понуђених) адекватан пример аутентичне народне музике за задати мотив из народног живота. Ученик може да направи (и нацрта) модел народног инструмента по избору од понуђених предмета из окружења.	Народна музика
Напредни ниво	Ученик може да одабере адекватне примере (од понуђених) за одговарајуће задате догађаје из народног живота (календарски/некалендарски обичаји, географске области и тд.). Ученик може да компоује музику у духу српске народне музике (игре, календарска и некалендарска традиција, и сл.) Ученик може да импровизује (глас/инструмент) одређену народну мелодију у духу оригиналног начина извођења.	

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
- Упознавање музике различитих епоха и жанрова; Народна музика, духовна музика, забавна музика, музика за филм, радио и телевизију, балет, мјузикл, оперета - Основе музичке писмености	16	- Уочава различитост епоха и жанрова - Анализира дела композитора - Креативност	- наводи - анализира - дискутује - објашњава	- аудитивна - дијалошка - монолошка - демонстративна	- упознају музичке културе са музиком различитих епоха и жанрова - развијање музикалности и креативности - неговање смисла за колективно и индивидуално музицирање-
Слушање музике Да уме да именује извођачки састав, музичке жанрове, препозна структуру одређеног жанра, српски музички фолклор	10 Сваки час је пропраћен слушањем музике	- слушање музике различитих епоха и жанрова - анализира - уочава различитост одређених облика	- анализира - усмерава - мотивише	- аудитивна - демонстративна	- развијање навика за слушање музике - подстицање доживљаја - оспособљавање за разумевање музике
Музичко стваралаштво импровизација мелодије на задани текст компонује мање музичке целине		- креативност - изражајност - стваралачтво	- усмерава - објашњава - дискутује - подстиче	дијалошка - демонстративна	- подстицање стваралачког ангажовања ученика - развијање музичке креативности - развијање способности за импровизацију мелодије

ИСТОРИЈА

Фонд часова: недељни- 2 годишњи- 72

Оперативни задаци:

- Разуме појам савремено доба и основне одлике тог историјског периода
- Разуме историјске догађаје, појаве и процесе, улоге историјских личности у развоју људског друштва
- Разуме појмове и повезаност регионалне и опште историје
- Уме да прочита, користи историјске изворе
- Стицање знања о положају Српског народа под Турском и Хабсбуршком влашћу
- Стицање знања о личностима које су обележиле нови век у општој и националној историји
- Упознавање културног наслеђа Срба у новом веку
- Користи историјске карате за овај период
- Користи историјске изворе
- Има критички однос према историјским изворима
- Разуме узрочно-последичну везу историјских појава
- Разуме улогу личности у одређеним историјским догађајима
- Зна да критички користи историјске изворе
- Разуме узрочно-последичну везу историјских појава
- Разуме улогу личности у одређеним историјским догађајима
- Разуме узрочно-последичну везу историјских појава
- Зна да користи и разуме симболе из табела, графикона и историјских карата
- Разуме улогу личности које су обележиле овај период у општој и националној историји
- Разуме културно наслеђе Срба и осталих Јужних Словена у овом периоду
- Има критички однос према историјским изворима
- Разуме улогу личности у одређеним историјским догађајима
- Разуме узрочно последичну везу између историјских појава
- Зна која је улога личности у послератним историјским догађајима
- Зна да селективно користи историјске изворе
- Разуме културне,научнотехнолошке и политичке прилике у Југославији после Другог светског рата

Глобални план:

Редни број	Наставна тема	обрада	утврђивање	систематизација	укупно
1.	Свет у другој половини 19. И почетком 20. века	3	3	1	7
2.	Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском Царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата	7	4	1	12
3.	Први светски рат и револуције у Русији и Европи	3	2		5
4.	Србија и Црна Гора у Првом светском рату	2	2	1	5
5.	Свет између Првог и Другог светског рата	4	2		6
6.	Југословенска краљевина	5	3	1	9
7.	Други светски рат – Тотални рат	3	3		6
8.	Југославија у Другом светском рату	4	2	1	7
9.	Свет после Другог светског рата	2	2		4
10.	Југославија после Другог светског рата	3	3	1	7

ОСМИ РАЗРЕД

Трајање	Садржај	Активност наставника	Активност ученика	Начин и поступак остваривања	Образовни стандарди
3+3+1	Свет у другој оловини XIX и почетком XX века	-објашњава -подстиче -усмерава -показује -анализира -мотивише -упућује на изворе	активно слуша, учествује у разговору, чита текстове, чита уџбеник, издваја најважније чињенице и појмове, гледа и коментарише	-Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости -Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом -Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике Уме да анализира и процени релевантност историјских извора	ИС.2.1.1. ИС.3.1.1. ИС1.1.4. ИС2.1.4. ИС3.2.1. ИС1.1.6 ИС2.2.3. ИС3.2.3. ИС1.1.9. С1.1.10. ИС1.2.3.

			илустрације, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаести нутне вежбе		
2+2+1	Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата	-објашњава -подстиче -усмерава -показује -анализира -мотивише -упућује на изворе	Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме и илустрације и коментарише, израда домаћих задатака, користи историјске карте, чита текстове, гледа и коментарише илустрације, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестин утне вежбе анализа филма	-Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје -Препознаје да постоји повезаност између регионалне и опште историје -Уме да закључу зашто је дошло до неких историјских догађаја	ИС.1.1.1. ИС.1.1.6. ИС.2.1.1. ИС.3.1.1. ИС.1.1.9. ИС.2.1.3. ИС.3.1.6. ИС.1.2.3. ИС.2.1.4. ИС.1.2.4. ИС.1.1.1. ИС.2.1.1. ИС.3.1.1.
3+2	Први светски рат и револуције у Русији и Европи	Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме и текстове, гледа илустрације, анализа филма, објашњава	-објашњава -истиче -показује -подстиче -мотивише -анализира -упућује на изворе -проверава	Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације -Именује најважније појаве из опште историје -Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова који су му познати а који говоре о истом догађају -Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних	ИС.1.1.6. ИС.2.1.1. ИС.3.1.1. ИС.1.1.9. ИС.2.1.3. ИС.3.1.6. ИС.1.2.3. ИС.2.1.4. ИС.1.2.4.

		појмове везане за овај период, разликује и упоређује државно и друштвено уређење земаља тог периода, повезује појмове, догађаје и		историјских прекретница из опште историје -Уме да одреди угао гледања на историјску појаву на основу поређења историјских извора -Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости -Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву	
2+2+1	Србија и Црна Гора у Првом светском рату	Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме и текстове, гледа илустрације, анализа филма, објашњава појмове везане за овај период, разликује и упоређује државно и друштвено уређење земаља тог периода, повезује појмове, догађаје и	-објашњава -истиче -показује -подстиче -мотивише -анализира -упућује на изворе -проверава	-Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости -Именује важније појаве из националне историје -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје -Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са данашњим Зна специфичне детаље из националне и опште историје -Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем	ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.3.ИС1.1.7. ИС2.2.4. ИС3.1.4. ИС1.1.9. ИС3.1.5. ИС1.1.10. ИС3.2.4.ИС3.2.5.
4+2	Свет између Првог и Другог светског рата	Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме, текстове, гледа илустрације, објашњава појмове везане	-објашњава -истиче -показује -мотивише -води дискусију -сугерише -поставља проблем	Именује важније појаве из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих догађаја из прошлости Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да анализира и одреди ближе	ИС1.1.5.ИС2.1.1. ИС3.1.2.ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.2. ИС1.1.7. ИС2.1.4. ИС3.1.5.ИС1.1.9. ИС2.1.5. ИС3.1.6. ИС1.1.10.ИС2.1.6. ИС3.2.1.ИЦ1.2.1. ИС2.2.2. ИС3.2.3. ИС1.2.4. ИС2.2.4.

		за овај период, анализа филма, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестомину тне вежбе		хронолошко прекло извора -Уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена	ИС3.2.7.ИС1.2.7. ИС2.2.5.ИС1.2.8.
5+3+1	Југословенска краљевина	Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме, текстове, гледа илустрације, објашњава појмове везане за овај период, анализа филма, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестомину тне вежбе	-објашњава -показује -усмерава -сугерише -поставља проблем -упућује на изворе -анализира -мотивише	-Именује најважније појаве из националне историје -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости Уме да прочита једноставне информације дате у форми графикана Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима личности, догађаја и феномена	ИС1.1.7. ИС2.1.5. ИС3.2.5.ИС1.1.9. ИС2.2.5. ИС3.2.6. ИС1.1.10. ИС3.2.7.ИС1.2.6.
3+3	Други светски рат	Активно слушање, учешће у разговору, читање текстова, гледање илустрација, анализа филма, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестомину тне вежбе	-објашњава -подстиче -усмерава -поставља проблем -води дискусију -наводи -упућује на изворе	Именује важније појаве из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих догађаја из прошлости Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да анализира и одреди ближе хронолошко прекло извора -Уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена	ИС1.1.5. ИС2.1.1. ИС3.1.2.ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.2. ИС1.1.7. ИС2.1.4. ИС3.1.5.ИС1.1.9. ИС2.1.5. ИС3.1.6. ИС1.1.10.ИС2.1.6. ИС3.2.1.ИЦ1.2.1. ИС2.2.2. ИС3.2.3. ИС1.2.4. ИС2.2.4. ИС3.2.7.ИС1.2.7. ИС2.2.5.ИС1.2.8.
4+2+1	Југославија у Другом светском рату	Повезује и проширује стечена знања,	-објашњава -подстиче -усмерава	-Именује најважније појаве из националне историје	ИС1.1.7. ИС2.1.5. ИС3.2.5.ИС1.1.9.

		повезује и интерпретира догађаје, анализира и упоређује војну, политичку и културну историју, комбинује сазнања из опште, локалне и националне историје, користи додатне изворе и литературу, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестоминутне вежбе	-поставља проблем -води дискусију -наводи -упућује на изворе	-Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости Уме да прочита једноставне информације дате у форми графикана Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима личности, догађаја и феномена	ИС2.2.5. ИС3.2.6. ИС1.1.10. ИС3.2.7.ИС1.2.6.
2+2	Свет после Другог светског рата	Повезује и проширује стечена знања, повезује и интерпретира догађаје, анализира и упоређује војну, политичку и културну историју, комбинује сазнања из опште, локалне и националне историје, користи додатне изворе и литературу, истражује, анализира историјске изворе, ради	-објашњава -подстиче -усмерава -поставља проблем -води дискусију -наводи -упућује на изворе	Именује важније појаве из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих догађаја из прошлости Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да анализира и одреди ближе хронолошко прекло извора -Уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена	ИС1.1.5. ИС2.1.1. ИС3.1.2.ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.2. ИС1.1.7. ИС2.1.4. ИС3.1.5.ИС1.1.9. ИС2.1.5. ИС3.1.6. ИС1.1.10.ИС2.1.6. ИС3.2.1.ИЦ1.2.1. ИС2.2.2. ИС3.2.3. ИС1.2.4. ИС2.2.4. ИС3.2.7.ИС1.2.7. ИС2.2.5.ИС1.2.8.

		кратке петнаестомину тне вежбе			
3+3+1	Југославија после Другог светског рата	-објашњава -показује -подстиче -сугерише -истиче -наводи -упућује на изворе	Активно слушање, учешће у разговору, читање и анализирање текстова, гледање илустрација, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестомин утне вежбе	-Именује најважније појаве из националне историје -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости Уме да прочита једноставне информације дате у форми графикана Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима личности, догађаја и феномена	ИС1.1.7. ИС2.1.5. ИС3.2.5. ИС1.1.9. ИС2.2.5. ИС3.2.6. ИС1.1.10. ИС3.2.7. ИС1.2.6. ИС3.1.6. ИС3.1.3.

ОБР
АЗО
ВН

И СТАНДАРДИ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА

1.Свет у другој половиниXIX и почеткомXX века

ОСНОВНИ НИВО

ИС 1.1.4.- Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости

ИС 1.1.6 -Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС1.1.9.-Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.1.10.-Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС1.2.3.-Препознаје једноставне карактеристичне историјске појаве дате у форми слике

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.-Уме да повеже личност и феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом

ИС2.1.4.-Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

ИС 2.2.3.- Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.1.-Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији и веку, историјском преиоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

ИС3.2.1.-Уме да изврши селекцију историјских извора

ИС3.2.3.-Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло историјских извора

2.Србија,Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

ОСНОВНИ НИВО

ИС.1.1.1.-Именује и разликује основне временске одреднице

ИС1.1.6. -Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС 1.1.9.- Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС3.1.6.-Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС1.2.3-Препознаје једноставне карактеристичне историјске појаве дате у форми слике

ИС1.2.4.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС2.1.3.-Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје

ИС2.1.4.-.Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.1.-.- Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији и веку, историјском преиоду припада одређена година, личност и историјски феномен

3.Први светски рат и револуције у Русији и Европи

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.6.- Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС 1.1.9.- Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.2.3.-.- Препознаје једноставне карактеристичне историјске појаве дате у форми слике

ИС1.2.4.-Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.-Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС2.1.3.-Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје

ИС 2.1.4.-.Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.1.-.- Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији и веку, историјском преиоду припада одређена година, личност и историјски феномен

ИС3.1.6.-.- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

4. Србија и Црна Гора у Првом светском рату

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.7.-.- Именује најважније појаве из националне историје

ИС1.1.9.-Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.1.10.-.- Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.2.- Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС 2.2.4.- Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.3.- Зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС3.1.4.- Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје

ИС3.1.5.- Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости

ИС3.2.4.- Уме да одреди на основу аланизе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори историјски извор (идеолошки, културолошки. Социјални, политички, географски контекст извора

ИС3.2.5.- Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави

5. Свет између Првог и Другог светског рата

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.5.- Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости.

ИС1.1.7. - Именује најважније појаве из националне историје

ИС1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС1.1.9. Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИЦ1.2.1.- Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних и материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС1.2.4. - Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС1.2.7. Зна де се исте историјске појаве могу различито тумачити-

ИС1.2.8. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС2.1.2. - Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС2.1.4. Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

ИС2.1.5.- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.2.2. - Уме да закључи о ком историјском феномену је речна основу карактеристичних историјских извора

ИС2.2.4. Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС2.2.5.- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.2.- Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС3.1.5.- Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости

ИС3.1.6.- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС3.2.1.- Уме да изврши селекцију историјских извора

ИС3.2.3.-Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло историјских извора

ИС3.2.7.Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и даа одреди врсту пристрасности

6. Југословенска краљевина

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.7.- Именује најважније појаве из националне историје

ИС 1.1.9.Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

.ИС 1.1.10.Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.5. .- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.2.5.-Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО

ИС 3.2.5.- Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави)

ИС3.2.6.-Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

ИС3.2.7.Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и даа одреди врсту пристрасности

7. Други светски рат

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.4.-Уме да одреди ко меку припадају важне године из прошлости

ИС1.1.5.Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости

ИС1.1.7.- Именује најважније појаве из националне историје

.ИС1.1.9. Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.1.10.. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

.ИС 1.2.1. . .- Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних и материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС1.2.4. .-Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС1.2.7. . Зна да се исте историјске појаве могу различито тумачити

ИС1.2.8.. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

СРЕДЊИ НИВО.

ИС2.1.1.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС2.1.2. .- Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС2.1.4. . Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

ИС2.1.5.- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.1.6. . . Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
ИС2.2.2. .- Уме да закључи о ком истројском феномену је речна основу карактеристичних историјских извора
ИС2.2.4. Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену
ИС2.2.5.- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена
НАПРЕДНИ НИВО.
ИС3.1.2.- Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту
ИС3.1.5.- Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости
ИС3.1.6...- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања
ИС3.2.1. . .- Уме да изврши селекцију историјских извора
ИС3.2.3.- Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло историјских извора
ИС3.2.7. Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и даа одреди врсту пристрасности

8. Југославија у Другом светском рату

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.7. .- Именује најважније појаве из националне историје
.ИС1.1.9. Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје
ИС1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

СРЕДЊИ НИВО.

ИС2.1.5. .- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
ИС2.2.5.- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена
НАПРЕДНИ НИВО.
ИС3.2.5. .- Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави
ИС3.2.6.- Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву
. ИС3.2.7. Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и даа одреди врсту пристрасности

9. Свет после Другог светског рата

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.5. Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости
.ИС1.1.4.- Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости
ИС1.1.7. .- Именује најважније појаве из националне историје
ИС1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости
ИС1.2.4. .- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда
ИС1.2.7.. Зна да се исте историјске појаве могу различито тумачити
.ИС1.2.. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима
СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС2.1.2.- Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС2.1.5.- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.1.6. . Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.2.2.- Уме да закључи о ком истројском феномену је речна основу карактеристичних историјских извора

ИС2.2.4.Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС2.2.5.- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.2.- Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС3.1.6.- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС3.2.1..- Уме да изврши селекцију историјских извора

ИС3.2.3.- Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло историјских извора

ИС3.2.7.Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и даа одреди врсту пристрасности

10. Југославија после Другог светског рата

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.7. .- Именује најважније појаве из националне историје

.ИС1.1.9..Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.1.10.Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

СРЕДЊИ НИВО.

ИС2.1.5.- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.2.5. .- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО.

ИС3.1.3.- Зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС3.1.6.- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС3.2.5 .- Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави

ИС3.2.6.-Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

ИС3.2.7.Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и даа одреди врсту пристрасности

План рада историјске секције:

VIII разред

Договор о раду, избору тема . . . секције

Израда веб сајтасекције и постављање првих текстова и планираних пројеката

Посета музеју

Израда хронолошких таблица

Србија у Првом светском рату (рад на историјским изворима, гледање филма Где цвета лимун жут Азања у Првом светском рату

Фашизам и нацизам – симболи и њихово коришћење данас «Хладни рат»

Југославија после Другог светског рата Приказ

Power-point

презентација ученика

Разговор о раду секције током године

ГЕОГРАФИЈА

Недељни број часова: 2

Укупан број часова: 68

Трајање	Садржај	Начин поступак остваривања	Врсте активности
1	Увод у програмске садржаје	Упознавање ученика са циљевима,задацима и сврхом програмских садржаја националне географије	Разговор о предходно стеченом знању
2	Географски положај,границе и величина Србије	Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних метода наставе /учења/,потребно је осигурати да једна трећина наставе буде организована употребом ових метода. Ова тема обухвата политичко-географске садржаје/географски положај,границе и величина/.	Слушање,дијалог,рад на географској карти . Рад на географској карти Европе и Србије
26	Природне одлике Србије Панонски басен Планински рељеф Србије Српско-македонска маса Динариди Карпато-Балканиди Клима Србије Воде Србије Земљиште и биљни и животињски свет Заштита природе	Приликом обраде теме Природне одлике Србије потребно је истаћи опште одлике рељефа и климе,хидрографске,педолошке и биогеографске одлике наше земље.Код физичкогеографских садржаја тежиште треба ставити на опште садржаје,као и на интерактивне везе и односе свих чинилаца географске средине. Неопходно је посебну пажњу посветити проблемима заштите животне средине	Географска карта Србије,рад на немој карти,слушање,дијалог. У пару или групно вршити мала истраживања и потом их презентовати.
9	Становништво и насеља Србије	Садр`аји ове теме требало би да подстакну у~енике да боде упознају проблематику демографског развоја и насећено{ }у Србије.Ово градиво треба повезати са сли~ним садр`ајима из других наставних предмета.Неопходно је објаснити и указати на факторе који су довели до великих промена на на{им просторима по~етком овог	Географска карта Србије,рад на немој карти,слушање,дијалог,коришћење графикана и слика.

		века, {то се сна`но одразило на становни{тво и наседа.	
13	Привреда Србије	Неопходно је инсистирати да у~еници стекну знања о развоју привреде у целини и појединих привредних делатности. Те`и{те треба ставити на најва`није карактеристике развоја, територијални разме{тај и неравномерност у нивоу развијености. Треба избегавати сувопарно набрајање обича број~аних података.	Географска карта Србије, рад на немој карти, дијалог, слике, графикони, интернет.
6	Завичајна географија	У~еници треба да користе сте~ена знања и у~ева постављена задацима наставе географије. Уз помоћ наставника, групно или у пару, у~еници }е радити кратка истра`ивања, а потом презентацију географских одлика локалне средине.	Библиотека, интернет, географске карте, слике, коришћење података и табела.
6	Срби ван граница Србије	Потребно је да у~еници усвоје податке о броју Срба који се налазе ван граница Србије, са условима у којима `иве и раде и виховим везама са мати~ном др`авом.	Географска карта Европе и Србије, коришћење података и табела.
3	Србија у савременим интеграцијским процесима	У~еницима треба омогу`ити да схвате разгранатост и развојност полити~ке, економске, културне и нау~не сарадње на{е др`аве са другим др`авама и организацијама у свету. Потребно је указати на зна~ај и место на{е земље у актуелним интеграцијским процесима у Европи и свету.	Слушање, дијалог, интернет, географска карта Света.

ФИЗИКА

Циљ и задаци

Циљ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развијају мотивисаност за учењем и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне законе природе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци физике су:

- развијање функционалне писмености,
- уознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици,
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона,
- развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама путем истраживања,
- подстицање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности и критичког мишљења,
- развијање вештине јасног и прецизног истраживања,
- развијање логичког и апстрактног мишљења,
- решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја,
- развијање способности за примену знања из физике,
- уочавање и разумевање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине.

Оперативни задаци

Ученик треба да:

- разликује физичке величине које су одређене само бројном вредношћу (време, маса, температура, рад, енергија, количина наелектрисања, електрични напон, струја) од оних које су дефинисане интензитетом, правцем и смером (брзина, убрзање, сила, јачина електричног и магнетног поља),
- уме да слаже и разлаже силу, јачину електричног поља...
- разликује различите врсте кретања (транслаторно, осцилаторно, таласно) и да зна њихове карактеристике,
- зна основне карактеристике звука и светлости,
- зна да је брзина светлости у вакуму највећа постојећа брзина у природи, разуме да је рад силе једнак промени енергије и на нивоу примене користи трансформацију енергије у рад и обрнуто,
- примењује законе одржања (маса, енергије, количине наелектрисања),
- зна услове за настанак струје и Омов закон,
- прави разлику између температуре и топлоте,

- уме да рукује мерним инструментима,
- користи јединице Међународног система (SI) за одговарајуће физичке величине.

Наставна тема	Обрада	Утврђивање	Лаб. вежбе	Свега
Осцилаторно и таласно кретање	4	3	1	8
Светлосне појаве	7	6	2	15
Електростатика	5	5	/	10
Електрична струја	8	8	3	19
Магнетно поље	4	2	/	6
Елементи атомске и нуклеарне физике	5	3	/	8
Физика и савремени свет	2	/	/	2
Укупно	33	30	5	68

Редни број теме	Број часо	Садржај програма	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитном-образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
-----------------	-----------	------------------	---	---	---------------------------------------	-----------------------------------

1.	8	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	-посматра -уочава -изводи -закључке -учествује у решавању рачунских задатака -изводи огледе -врши мерења -закључује -одговара на питања -препознаје -анализира	Излаже ново градиво, наводи ученике да повезују теорију и праксу. Инсистира на примерима.Поставља задатке и организује демократску атмосферу у одељењу, усмерава, сугерише, упућује да повежу стечено знање са новим садржајима, наводи ученике да уоче разлике у врсти кретања.	-индивидуални рад -фронтални рад -групни рад -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик треба да разуме појам осцилаторног кретања и његов значај и примену у свету који нас окружује , почев од свакодневног живота преко примене у техници, грађевинарству, саобраћају. -да усвоји и разуме физичке величине које карактеришу осцилаторно кретање -да усвоји појмове , физ. Величине и примену таласног кретања (фреквенција, брзина, таласна дужина) -да разуме појмове звука, карактеристика звука извучне резонанце.
2.	15	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	-посматра огледе -уочава -изводи оглед -записује -поставља питања -закључује -врши мерења -наводи примере -дискутује -изводи закључке -решава рачунске задатке	Демонстрира на очигледним наставним средствима. Врши геометријску конструкцију , и указује на значај прецизности. Указује на примену сочива и огледала у оптичким инструментима Изводи и демонстрира једноставне огледе и буди радозналост код ученика, наводи ученике на закључак указује на неопходност повезивања градива из физике и математике. Упућује ученике у истраживање и повезивање са праксом.	-индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака (графички)	Ученик треба да зна законе праволиниског кретања светлости, одбијања и преламања светлости као и једноставне геометријске конструкције ликова код сферних огледала и сочива; зна да је брзина светлости у вакуму највећа позната брзина у природи; зна да је индекс преламања светлости за две средине једнак односу брзина светлости у тим срединама;уме да израчуна линеарно увећање сабирног сочива као и да се користи оптичким инструментима (лупа, микроскоп).

3.	10	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	-посматрају -записују -уочавају -питају -изводе огледе -анализирају -закључују	Излаже историјат атома .Упознаје ученике са новим физичким величинама. Указује на примену електростатике кроз примере.Изводи огледе. Поставља питања и рачунске задатке, сугерише, наводи ученике на закључке,на појавама из природе објашњава појмове из области наелектрисања.	-индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик треба да упозна појаве наелектрисања тела и њихово узајамно деловање;објасни наелектрисавање на основу структуре атома; зна да постоје две врсте наелектрисања;да се упозна са појмом електричног поља и рад у пољу; да упозна количину наелектрисања и напон,њихове мерне јединице и да уме да користи волтметар.
4.	19	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	-посматра -питају -записују -наводе примере -врше анализу демонстрационих огледа и рачунских задатака и математички израчунавају непознате величине -уочавају -изводе огледе -закључују -врше мерења	Указује на значај електричне струје. Упућује ученике на коришћење додатних извора знања (интернет, енциклопедије...)Навод и ученике да врше корелацију са другим природним наукама. Упућује на значај практичне примене ел. струје. Иницира истраживачки и тимски рад код ученика.	-индивидуални -групни -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик треба да објасни појаву електричне струје и одговарајућих закона са становишта електронске теорије и закона електричног поља;уме да повеже све потребне елементе у струјно коло; упозна следеће физичке величине: јачину струје, електрични отпор,рад и снагу електричне струје и њихове мерне јединице;на нивоу примене користи Омов закон, закон електричног отпора и Џулов закон и уме да рукује инструментима за мерење.
5.	6	МАГНЕТНО ПОЉЕ	-посматрају -уочавају -закључују -записују -наводе примере -питају	Излаже ново градиво. Указује на нове физичке величине. Указује на заслуге Николе Тесле и Михајла Пупина. Упућује ученике на извођење једноставних	-индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода	Ученик треба да разуме да се магнетна својства испољавају кроз интеракцију магнета и неких других објеката посредством магнетног поља (тела од гвожђа, проводник са струјом и магнетно поље Земље);уочи еквивалентност

				али очигледних огледа на основу којих ће се боље упознати са магнетима и магнетним деловањем. Развија демократску атмосферу.	-практични рад	магнетног поља електричне струје и сталног магнета, да се упозна са научним достигнућима Николе Тесле и Михајла Пупина.
6.	8	ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	-посматрају -уочавају -закључују -питају -наводе примере -записују	Указује на значај ове области у медицини и примену инструмената који се користе у дијагностици. Указује на опасности које вребају из језгра атома опасне за здравље људи. Поставља питања и задатке, мотивише ученике на стицање и приширивање знања из области атомске и нуклеарне физике применом стечених знања из хемије.	-индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -рад на тексту	Ученик треба да упозна једноставан модел структуре атома; стекне појам о нуклеарним силама, радиоактивности, нуклеарној енергији и њеној примени.
7.	2	ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ	-посматра -уочава -закључује	Повезује физику са другим наукама и указује на значај у свакодневном животу и на пољу технике, медицине, астрономије..	-индивидуални рад -рад у пару -дијалошка метода -рад на тексту	Ученик треба да зна утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије.

Начин остваривања програма

Из физике су одабрани само они наставни садржаји које на одређеном нивоу могу да усвоје сви ученици ОШ. Од свих метода логичког закључивања које се користе у физици, ученицима О.Ш. најприступачније је индуктивни метод при проналажењу и формулисању основних закона физике. Увођење једноставних експеримената за деминстрирање физичких појава има за циљ враћање огледа у наставу физике, развијање радозналости и интереса за физику и истраживачки приступ природним наукама. Једноставне експерименте могу да изводе сами ученици на часу или код куће користећи материјал или предмете из свакодневног живота.

Свака тематска целина обрађује се оним радоследом који је назначен у програму. Унутар сваке теметске целине ,после поступног и аналитичког излагања,кроз систематизацију и обнављање,врши се синтеза битних чињеница и закључака,и кроз њихово обнављање омогућава се ученицима разумевање и трајно усвајање.При обради садржаја сваке теме,на сваком часу део времена се користи за обнављање. Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. При решавању рачунских задатака прво сагледати физичке садржаје па затим прећи на математичко формулисање и израчунавање.Решавање задатака одвија се кроз три етапе:физичка анализа задатака,математичко израчунавање и дискусија резултата. Час експерименталних вежби састоји се из уводног дела,мерња и записивања резултата мерења. Битан облик рада су домаћи задаци,који се планирају за час. Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидну контролу његових усвојених знања,стечених на основу свих облика наставе:демонстрационих огледа,предавања,решавања квантитативних и квалитативних задатака и лабораторијских вежби.

Стандарди

Назив наставне теме	Укупан број часова	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1.Осцилаторно и таласно кретање	4+3+1	1.2.1.Ученик уме да препозна врсту кретања према облику путање.(Осциловање тега на опрузи и кретање детета на љуљашци. 1.7.1.Ученик поседује способности потребне за рад у лабораторији. 1.7.2.Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.	2.2.3.Ученик уме да препозна основне појмове које описује осцилаторно кретање,зна шта је равнотежни положај,амплитуда,период осциловања... 2.6.1.Ученик разуме и примењује директну и обрнуту пропорционалност(да је период осциловања клатна сразмеран дужини клатна а о обрнуто сразмеран грав.убрзању и фреквенцији. 2.7.3.Ученик уме да реализује експеримент по упутству.	3.2.2.Ученик уме да примени односе између физичких величина које описују осцилаторно кретање.(однос периода осциловања,фреквенције и броја осцилација код осцилатора,то јест везу периода осциловања и дужине математичког клатна,уме да израчуна вредност периода и фреквенције ако су дати број осцилација и време. 3.2.3.Ученик зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању(математ.клатна и тега на опрузи),зна да је брзина тела највећа при пролазу кроз равнотежни положај а да је једнака нули кад се налази у амплитудни положај. 3.2.4.Ученик зна основне физичке величине које описују таласно кретање,зна шта је таласна дужина и зна да препозна на графички приказаном таласу,зна да израчуна период и фреквенцију таласа и зна шта је амплитуда таласа. 3.2.5.Ученик уме да препозна

				основне особине звука ,зна да звук представља механички талас који се простира у свим срединама различитим брзинама. 3.7.1.Ученик уме да донесе закључак на основу резултата мерења.
2.Светлосне појаве	7+6+2	1.7.1.Ученик поседује способности потребне за рад у лабораторији. 1.7.2.Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.	2.7.2.Ученик уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата при изради лабор.вежби. 2.7.3.Ученик уме да реализује експеримент по упутству.	3.2.5.Ученик уме да препозна особине светлости зна да светлост представља електромагнетни талас који се простира кроз вакуум истом брзином који износи 300000km/s и да је то највећа могућа брзина. 3.2.6.Ученик зна како се прелама и одбија светлост,разуме да је тело видљиво само ако светлосни зраци падају право на тело одбијају се од њега и долазе до ока посматрача.,зна закон одбијања светлости,зна да је положај lika предмета у води померен у односу на стварни положај предмета због преламања светлости,зна да лупа микроскоп и телескоп преламају светлост и да их користимо за увећање lika. 3.7.1.Ученик уме да донесе закључак на основу резултата мерења.
3.Електрично поље	5+5+0	1.1.2.Ученик уме да препозна смер деловања електростатичке силе,зна да тела могу бити позитивно или негативно наелектрисана и на основу тога препознаје када је узајамно деловање између два тела привлачно односно одбојно,и да ће интеракција бити највећа у случају када су наелектрисана тела међусобно најближа.	2.4.1.Ученик уме да користи важније изведене јединице Si система и зна њихове ознаке.(за кол.наелектрисања,електрични потенцијал...) 2.6.1.Ученик примењује директну и обрнуту пропорционалност.(да Кулонова сила сразмерна количинама наелектрисања а обрнуто сразмерна квадрату растојања)	
4.Електрична струја	8+8+3	1.3.1.Ученик уме да препозна да струја тече само кроз проводне	2.3.1.Ученик зна да разликује електричне проводнике и изолаторе,зна да метали и	3.3.1.Ученик зна како се везују отпорници и инструменти у електричном колу,зна да се

		материјале.Пример:Да би струја текла кроз течност она мора бити проводна или да струјно коло може да се затвори металним новчићем а не гумицом. 1.4.1.Ученик уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока,користи уређаје за мерење амперметре и волтметре и зна да запише измерену бројну вредност са одговарајућом јединицом мере. 1.4.2.Ученик уме да препозна инструменте за мерење јачине струје и напона,препознаје да се јачина струје мери амперметром а напон волтметром. 1.4.3.Ученик зна да користи основне јединице за јачину струје,напон,рад и снагу електричне струје.) 1.7.1.Ученик поседује способности потребне за рад у лабораторији. 1.7.2.Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.	водени раствори неких супстанција као и гасови при одређеним условима могу да проводе електричну струју. 2.3.2.Ученик зна називе основних елемената електричног кола.(извор струје,прекидач,проводник и отпорник) и зна да их препозна у простом колу. 2.3.3.Ученик уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно,зна да се за повећање напона користи редна веза ,на пр.зна да да повеже три идентичне батерије како би добио три пута већи напон,зна да се редна веза остварује везивањем позитивног пола једног извора за негативни пол следећег извора,да се паралелна веза остварује везивањем свих позитивни полова у једну тачку а свих негативних у другу. 2.3.4.Ученик уме да израчуна јачину струје отпор или напон ако су познате друге две.(користи образац $I=U/R$) 2.3.5.Ученик уме да препозна топлотне ефекте електричне струје,да може да се користи за грејање. 2.3.6.Ученик разуме појмове енергије и снаге електричне струје,зна да се електрични уређаји карактеришу електричном снагом која се изражава у киловатима,разуме да потрошња електрична енергије зависи од снаге уређаја и времена коришћења и изражава се у KWh. 2.4.1.Ученик зна да користи важније изведене јединице Si система и зна њихове	отпорници могу везати редно и паралелно,да се амперметар везује редно аволтметар паралелно. 3.4.2.Ученик уме да мери јачину струје и напон у електричном колу,зна да изабере одговарајући опсег јачине струје и напона.(једносмерних стр.) 3.7.1.Ученик уме да донесе закључак на основу резултата мерења.
--	--	--	--	---

			ознаке.(јачина струје,напон,снаге) 2.4.3.Ученик уме да користи префиксе мили и кило и уме да да претвара јединице. 2.5.2.Ученик уме да препозна да се у уређајима и процесима у којима постоји механичко кретање електрична енергија троши на механички рад.(електромотор) 2.6.1.Ученик примењује директну и обрнуту пропорционалност.(јачина струје сразмерна напону а обрнуто сразмерна отпору) 2.7.1.Ученик уме табеларно и графички да прикаже резултате мерења.(Омов закон) 2.7.3.Ученик уме да реализује експеримент по упутству.	
5.Магнетно поље	4+2+0	1.1.2.Ученик уме да препозна смер деловања магнетне силе,зна да стални магнети имају два пола N и S и да магнетно деловање може бити привлачно и одбојно. 1.3.2. Ученик уме да препозна магнетне ефекте електричне струје,препознаје да се калем кроз који протиче струја понаша као шипкасти магнет,да при престанку протицања струје калем губи магнетнасвојства.	2.5.2.Ученик уме да препозна појаве код којих се електрична струја троши на механички рад.(деловање магнетног поља на проводник са струјом) 2.6.1.Ученик разуме и примењује директну пропорционалност.(Амперова сила)	3.7.2.Ученик уме да препозна питање и да одговор вршењем демонстрационих огледа са магнетима.
6.Елементи атомске и нуклеарне физике	5+3+0	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.
7.Физика и савремени	2+0+0	Ова област је изостала због недостатака емпиријских	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који

свет		налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.	који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.	би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.
------	--	---	--	---

Корелације:

Српски језик

-развој језичке културе (основних облика усменог и писменог изражавања)

Математика

- бројевна права
- апсолутна вредност
- децималони запис (множење и дељење)
- проценат
- правоугли координатни систем у равни
- пропорција (директна и обрнута)
- решавање једначина са једном непознатом
- читање,цртање и примена графика
- средња вредност
- префикси декадног система
- конструкција угла
- степен (операције са степенима)

ТИО

- читање и цртање шема електричних кола
- проводници и изолатори
- електрична струја,величине и закони који описују ток електричне струје кроз коло
- деловања електричне струје и њихова примена
- термоелектрични уређаји,Цул-Ленцов закон
- деловање магнетног поља на струјни проводник,принцип рада електромотора
- електромагнети (примена)
- електромагнетене појаве
- генератори
- трансформатори,пренос струје на даљину

Хемија	-трофазна наизменична струја -узајамно деловање наелектрисаних тела -структура атома -електролиза,електролитичка дисоцијација
Географија	-закони простирања светлости (појава дуге,фатаморгане ...) -магнетно поље Земље -електричне појаве у атмосфери (поларна светлост)
Биологија	-грађа уха -звучни извор,звучни талас -грађа ока -око као природни оптички инструмент -оптички инструменти (микроскоп) -екологија и животна средина (нуклеарни отпад,радиоактивност-врсте зрака,детекција,мере заштите)
Музичка култура	-настанак звука,звучни извори -звучни талас (врсте звука-тонови и шумови,простирање кроз различите средине) -особине звука (јачина,висина,боја) -звучна резонанција (резонатор-резонаторска кутија) -осцилаторно кретање (период,амплитуда,фреквенција)

МАТЕМАТИКА

Циљеви и задаци

Математика има за циљ да омогући да сви ученици стекну базичну језичку и математичку писменост, да оспособи ученике да решавају проблеме и задатке у новим непознатим ситуацијама, да осигура да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и законитости у природи, друштву и свакодневном животу као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Ученике треба оспособити да:

- умеју да решавају линеарне једначине (неједначине) и системе линеарних једначина с једном и две непознате на основу еквивалентних трансформација, као и да решења тумаче графички
- одговарајуће текстуалне задатке изразе математичким језиком и реше их користећи једначине
- уоче функционалне зависности и да их приказују на различите начине, тј да схвате појам функције и њеног графика
- овладају појмом функције упознавањем, усвајањем линеарне функције и њених својстава, тако да могу да цртају и читају разне графике линеарне функције
- умеју да тумаче податке представљене различитим дијаграмима и табелама
- умеју да састављају табеле и цртају одговарајуће графиконе–дијаграме разних стања, појава и процеса, умеју да израчунају медијану и да је користе
- схвате међусобне односе тачака правих и равни у простору
- науче најбитније чињенице о пројекцијама на раван
- науче елементе и својства геометријских тела (призма, пирамида, ваљак, купа и лопта); умеју да цртају мреже и да израчунавају површину и запремину тела
- примењују знања о геометријским телима у пракси, повезујући садржаје математике и других области
- примењују елементе дедуктивног закључивања

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		

СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА	8(3+5)	учава разликује упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко,синтетичко, индуктивно,дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Поновити да је сличност троуглова уведена преко једнакости углова. Талесова теорема без доказа. Поређење троуглова по сличности – коэффициент сличности. Применити сличност на правоугли троугао и на тај начин извести Питагорину теорему
ТАЧКА: ПРАВА И РАВАН	12(6+6)	учава именује разликује упоређује	-презентује -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	однос тачке и праве,тачке и равни и одређеност праве и равни однос правих,мимоилазне праве однос праве и равни,нормала на раван,растојање тачке од равни однос две равни,диедар,ортагонална пројекција на раван,рогаљ,полиедар
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	18(6+12)	учава именује разликује	-презентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	основна својства једнакости,Еквивалентност једначине решавање линеарних једначина с'једном непознатом основна својства неједнакости. Еквивалентност неједначине решавање линеарних неједначина с'једном непознатом пример и примене
ПРИЗМА	14(6+8)	учава именује разликује упоређује	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко,синтетичко, индуктивно,дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Упознавање са појмом, врстама, елементима и мрежом призме. Израчунавање површине, запремине и маса призме.
ПИРАМИДА	16(6+10)	учава именује разликује упоређује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности,прецизности, одговорности,уредности	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Упознавање са појмом, врстама, елементима и мрежом призме. Израчунавање површине, запремине и маса пирамиде

ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	12(5+7)	Уочава именује закључује разликује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Увести општи појам функције, детаљно обработити функцију и њена својства, научити ученике да цртају графике функције и читају њихова својства
ГРАФИЧКО ПРЕДСТАВЉАЊЕ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА	8(4+4)	уочава именује упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко,синтетичко, индуктивно,дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Представљање зависних величина табеларно и у координатном систему. Графичко представљање статистичких података у облику дијаграма(стубичастих, кружних...) Рачунање средње вредности и медијане. Поређење вредности узорка са средњом вредношћу
СИСТЕМ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ	12(6+6)	уочава именује закључује разликује открива релације	-презентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Упознавање са линеарном једначином са две непознате и њеним решењима појам система од две и више линеарне једначине са две непознате еквалентност система линеарних једначина методи решавања система линеарних једначина примена система линеарних једначина
ВАЉАК	10(4+6)	уочава именује разликује упоређује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности,прецизности, одговорности,уредности	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Настанак, елементи и врсте мрежа ваљака површине и запремине ваљка Маса ваљка
КУПА	12(4+8)	уочава именује разликује упоређује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Настанак и елементи мрежа купе Површина и запремина купе Маса купе
ЛОПТА	6(3+3)	уочава	-презентује	-фронтални	Сфера и лопта:пресеци лопте

		именује разликује упоређује	-усмерава ученика -подстиче на размишљање	-индивидуални -групни -рад у пару	површина и запремина лопте
ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ СА ИСПРАВКАМА	8(4+4)				сагледати како су ученици савладали пређено градиво

СТАНДАРДИ

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
1. СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА			3.3.6. уме да примени подударност и <u>сличност троуглова</u> повезујући разна својства геометријских објеката;
2. ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, <u>права</u> , <u>раван</u> и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и <u>паралелне и</u> <u>нормалне праве</u>);		
3. ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ	1.2.1. уме да реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану;	2.2.1. уме да реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате; 2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима	3.2.1. уме да саставља и решава <u>линеарне једначине и</u> <u>неједначине</u> и системе линеарних једначина са две непознате 3.2.5. користи једначине, неједначине и системе линеарних једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке
4. ПРИЗМА	1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове	2.3.4. влада појмовима: <u>призма</u> и пирамида; рачуна њихову	3.3.4. уме да израчуна површину и запремину <u>призме</u> и пирамиде

	моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину); 1.4.1. уме да користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова; 1.4.2. претвори веће јединице <u>дужине</u>, <u>масе</u> и времена у мање;	површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку 2.4.1. пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу;	укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати; 3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима
5. ПИРАМИДА	1.4.1. ; 1.4.2.	2.3.4. влада појмовима: призма и <u>пирамида</u> ; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку;	3.3.4. уме да израчуна површину и запремину призме и <u>пирамиде</u> укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати;
6. ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом	2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y = ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције	3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; <u>зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства</u> ;
7. ГРАФИЧКО ПРЕДСТАВЉАЊЕ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА	1.5.2. прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависна величине 1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто	2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу) 2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу	3.5.2. тумачи дијаграме и табеле; 3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина;

		вредност медијаном;	
8. СИСТЕМ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ		2.2.1. уме да реши линеарне једначине и <u>системе линеарних једначина са две непознате</u> ;	3.2.1. уме да саставља и решава линеарне једначине и неједначине и <u>системе линеарних једначина са две непознате</u> 3.2.5. користи једначине, неједначине и <u>системе линеарних једначина</u> решавајући и сложеније текстуалне задатке
9. ВАЉАК	1.3.5. влада појмовима: купа, <u>ваљак</u> и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе) 1.4.1. ; 1.4.2.	2.3.5. израчуна површину и запремину <u>ваљка</u> , купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку;	3.3.5. израчуна површину и запремину <u>ваљка</u> , купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати;
10. КУПА	1.3.5. влада појмовима: <u>купа</u> , ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе) 1.4.1. ; 1.4.2.	2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, <u>купе</u> и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку;	3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка , <u>купе</u> и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати;
11. ЛОПТА	1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и <u>лопта</u> (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе) 1.4.1. ; 1.4.2.	2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и <u>лопте</u> када су неопходни елементи непосредно дати у задатку;	3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка , купе и <u>лопте</u> , укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати;

БИОЛОГИЈА

Циљ и задаци

Циљ наставе биологије јесте да осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвајањем образовно васпитних садржаја развијају знања, вештине и умења из области екологије и заштите животне средине, уз примену концепта одрживог развоја.

Задаци:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе биологије, сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе биологије буду у пуној мери реализовани
- упознавање еколошких појмова
- образовање за животну средину
- развијање потреба и могућности личног ангажовања у заштити животне средине
- усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину

Оперативни задаци:

Ученици треба да:

- упознају појам биолошке разноврсности и њен значај за опстанак и еволуцију живота на Земљи
- науче и схвате нивое организације живог света у природи
- упознају предмет истраживања екологије и њен значај
- упознају компоненте животне средине
- упознају еколошке факторе и њихов значај за живи свет
- схвате основне односе исхране и повезаност живих бића у ланцима исхране
- схвате узајамне односе живих бића и животне средине и динамику односа материје и енергије
- схвате значај еколошке равнотеже за одржавање екосистема
- упознају основне типове екосистема и животне услове у њима
- стекну знања у вези са изворима и последицама угрожавања животне средине – екосистема
- упознају глобалне последице загађивања животне средине
- упознају појам и концепцију одрживог развоја
- разумеју улогу и значај личног ангажовања у заштити животне средине
- упознају природне ресурсе, њихову ограниченост и значај рационалног коришћења
- изграде ставове, развијају знања и умења неопходна за заштиту животне средине и допринос одрживом развоју
- развијају еколошки здравствену културу живљења

НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАДА	ПОНАВЉ.	ВЕЖБА	ОБЈ.ПРОВЕРА	УКУПНО
I УВОД	4	2	-	-	6
II ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА	9	5	-	1	15
III УГРОЖАВАЊЕ, ЗАШТИТА И УНАПРЕЂИВАЊЕ ЕКОСИСТЕМА-ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	11	6	4	-	21
IV ГЛОБАЛНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	5	3	1	1	10
V ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ	4	2	3	-	9
VI ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЗДРАВЉЕ И КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	3	3	1	-	7
УКУПНО	36	21	9	2	68

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
УВОД	6 (4+2)	-разговор нових -коришћење извора знања	-подстиче ученике на размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања	-фронтални -индивидуални	-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије
ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА	15 (9+5+1)	-активно слушање -разговор нових -коришћење нових извора знања -повезивање знања -закључивање	-подстиче ученике на размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања -подстиче на повезивање претходно ученог са новим садржајима	-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи	-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости
УГРОЖАВАЊЕ, ЗАШТИТА И УНАПРЕЂИВАЊЕ ЕКОСИСТЕМА – ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	21 (11+6+4)	-активно слушање -разговор нових -коришћење нових извора знања	-подстиче ученике на размишљање и закључивање -упућује на коришћење	-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи	-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне

		-повезивање знања -закључивање -уочавање проблема у животној средини -покретање иницијативе за решавање проблема	- нових извора знања -подстиче на повезивање претходно ученог са новим садржајима -подстиче на радозналост и на уочавање проблема у животној средини -праћење реализације пројекта који израђују ученици -подстиче развој еколошке свести		- средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости
ГЛОБАЛНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	10 (5+3+1+1)	- активно слушање -разговор -коришћење нових извора знања -повезивање знања -закључивање -уочавање проблема у животној средини -извођење реалних акција	-подстиче ученике на размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања -подстиче на повезивање претходно ученог са новим садржајима -подстиче на радозналост и на уочавање проблема у животној средини -праћење реализације пројекта који израђују ученици -подстиче развој еколошке свести	-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи	-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости
ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ	9 (4+2+3)	- активно слушање -разговор -коришћење нових извора знања -повезивање знања -закључивање -уочавање проблема у животној средини -извођење реалних акција	-подстиче ученике на размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања -подстиче на повезивање претходно ученог са новим садржајима -подстиче на радозналост и на уочавање проблема у животној средини -праћење реализације пројекта који израђују ученици -подстиче развој еколошке свести	-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи	-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости

ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЗДРАВЉЕ И КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	7 (3+3+1)	активно слушање -разговор -коришћење нових извора знања -повезивање знања -закључивање -учавање проблема у животној средини -извођење реалних акција	-подстиче ученике на размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања -подстиче на повезивање претходно ученог са новим садржајима -подстиче на радозналост и на учавање проблема у животној средини -праћење реализације пројекта који израђују ученици -подстиче развој еколошке свести	-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи	-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости
---	-----------	---	---	--	---

Начини остваривања програма (методе и технике)

Наведени садржаји програма, поред основног теоријског приступа, поседују и активан приступ, који је усмерен практичној реализацији заштите животне средине са бројним активностима и пројектима у учионици и у непосредном окружењу.

Концепција програма пружа широке могућности за примену различитих наставних метода као и употребу информационих технологија. Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа, психофизичких и менталних способности ученика и опремљености кабинета.

Приликом остваривања наставних садржаја успоставља се корелација наставним предметима: географијом, хемијом, физиком, математиком, српским језиком и техничким и информатичким образовањем.

СТАНДАРДИ

Садржаји	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Увод	1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи 1.3.9. зна да живот на Земљи има <u>заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа</u>	2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма	3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека

Екологија и животна средина	<u>1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе</u> 1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном <u>1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</u> 1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима <u>1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације</u> <u>1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)</u>	2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи <u>2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова</u> <u>2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација</u> <u>2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)</u> 2.4.5. препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на земљи 2.4.6. препознаје животне услове који владају у појединим екосистемима Европе и света и карактеристичне представнике врста које их насељавају	<u>3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</u> 3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање 3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током животног циклуса 3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информишу организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система) <u>3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа који враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање -улога ендокриног система)</u> 3.2.8. зна и разуме које су последице стресног стања за организам 3.4.1. уме да објасни како различити делови екосистема утичу један на други као и међусобне односе популација у биоценози <u>3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутотрофне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде)</u> 3.4.3. разуме значај кружења појединих супстанци у природи (воде, угљеника и азота) 3.4.4. разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација
---	--	--	---

Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема-животне средине	<u>1.4.4. препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају</u> 1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад) 1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата) 1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења 1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) 1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату	<u>2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</u> 2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију 2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма <u>2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине</u> 2.4.5. препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на земљи 2.4.6. препознаје животне услове који владају у појединим екосистемима Европе и света и карактеристичне представнике врста које их насељавају <u>2.4.7. зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини</u> 2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије <u>2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</u> 2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података,	<u>3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</u> <u>3.4.5. предвиђа на основу задатих услова средине тип екосистема који у тим условима настаје</u> <u>3.4.6. познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене)</u> 3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета 3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете 3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података 3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата 3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај 3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак 3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере
---	--	---	---

		систематизује податке и извести о резултату 2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата 2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату	
Глобалне последице загађивања животне средине	<u>1.4.5. препознаје основне последице развоја човечанства на природу (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене) и најважније врсте загађивања воде, ваздуха, земљишта</u> 1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) 1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату 1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника	2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије <u>2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</u> 2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату 2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата 2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату	3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета 3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете 3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података 3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата 3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај 3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак 3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере
Животна средина и одрживи развој	1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад) 1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)	2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату 2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата 2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави	3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета 3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете 3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података

	1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења 1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) 1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату 1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника	хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату	3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата 3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај 3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак 3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере
Животна средина, здравље и култура живљења	<u>1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава</u> <u>1.5.3. разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења са њима</u> 1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије) 1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека 1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника	<u>2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља</u> <u>2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека</u> 2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату 2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата 2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату	<u>3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести</u> 3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података 3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата 3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај 3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак 3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере

ХЕМИЈА

Циљеви:

- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појава, теорија, модела и закона
- развијање способности комуницирања коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина
- развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема
- развијање способности за тражење и коришћење релевантних информација у различитим изворима (учбеник, научно-популарни чланци, Интернет)
- развијање свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу
- развијање радозналости, потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и позитивног става према учењу хемије
- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији

Задаци наставе хемије:

- омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште
- оспособљавање ученика да се користе хемијским језиком, да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе, развијати при том аналитичко мишљење и критички став у мишљењу
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себи и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама
- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу

НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	ЛАБОРАТОРИЈСКЕ ВЕЖБЕ	УКУПНО
I НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ	6	5	2	13
II МЕТАЛИ, ОКСИДИ МЕТАЛА И ХИДРОКСИДИ	4	3	1	8
III СОЛИ	3	1	1	5
IV ЕЛЕКТРОЛИТИЧКА ДИСОЦИЈАЦИЈА	2	1	-	3
V УВОД У ОРГАНСКУ ХЕМИЈУ	1	1	-	2
VI УГЉОВОДОНИЦИ	7	4	1	12

VII ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	5	3	1	9
VIII БИОЛОШКИ ВАЖНА ЈЕДИЊЕЊА	7	4	1	12
IX ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	2	2	-	4
УКУПНО	37	24	7	68

Начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма

Настава хемије остварује се кроз следеће основне облике:

- Излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе
- Решавање квалитативних и квантитативних задатака
- Лабораторијске вежбе
- Коришћење других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја тема (домаћи задаци, читање популарне литературе, коришћење интернета....)
- Системско праћење рада сваког појединачног ученика

Врсте активности у образовно- васпитном раду:

- ученици прате ток посматране појаве при извођењу демонстрационог огледа, затим својим речима, на основу сопственог расуђивања, описују појаву коју посматрају
- рад у малим групама при извођењу лабораторијских вежби
- израда самосталних истраживачких радова ученика
- приказује графички и табеларно добијене податке
- израда домаћих задатака
- израда панорама за учионицу

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ	13 (6+5+2)	- истаћи на прави начин практичан значај сазнања у хемији за развој технологије и друштва у целини -Ученик посматра, бележи, запажа промене и анализира их. -Успешно пише формуле	- Наставник усмерава учениково размишљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке - Демонстрирање одговарајућих огледа, којима се омогућава лакше схватање градива од стране ученика и којима се	-фронтални -индивидуални -групни	-знају о заступљености неметала у природи у елементарном виду и у једињењима -знају физичка и хемијска својства важнијих неметала -повезују својства неметала са њиховим положајем у периодном систему -знају да оксиди неметала који реагују

		одговарајућих оксида и киселина у циљу развијања функционалне хемијске писмености. -Успешно описује најважније особине неметала и препознаје специфичности одговарајућих неметала -Самостално закључује где се примењују одговарајући неметали и њихова најзначајнија једињења -Критички размишља и доноси закључке -Самостално презентује припремљене садржаје, прикупљене из различитих извора -Успешно повезује пређашње знање из хемије и биологије и закључује да без кисеоника нема живота нити битних процеса у природи -Самостално закључује да је азот распрострањен у природи, јер је нереактиван -Закључује да је амонијак важан за добијање многих производа широке потрошње, пре свега азотних ђубрива	подстиче њихово критичко и аналитичко мишљење -Ствара ситуације у којима ће ученици примењивати и развијати експерименталне вештине -Сугерише ученицима да повезују теоријско и практично знање и да сами могу показати помоћу индикатора кисела својства киселина и базна својства амонијака -Упућује ученике да повезују знање из биологије кроз реакције фотосинтезе и сагоревања -Поставља занимљива питања везана за примену једињења неметала и вештачких ђубрива и тако држи пажњу и заинтересованост ученика -Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци -Упућује ученике у истраживачки рад и помаже им у прављењу презентација -Развија код ученика партнерски однос, кроз групни рад и рад у пару, како при извођењу огледа, тако и при изради презентација -Координира рад у одељењу при извођењу		са водом са њом граде киселине -знају да се киселине могу доказати помоћу индикатора
МЕТАЛИ, ОКСИДИ МЕТАЛА И ХИДРОКСИДИ	8 (4+3+1)	-дискусија о својствима неметала -планирање огледа -бележење резултата -решавање рачунских задатака	-Наводи ученике да наброје физичка својства метала и да кажу у којим агрегатним стањима се налазе -Подстиче ученике да	-фронтални -индивидуални -рад у групи	-знају основна физичка и хемијска својства метала -повезују својства метала са њиховим положајем у периодном систему -знају која својства метала одређују њихову примену

		-питања	пишу формуле оксида метала, хидроксида -Разматра заступљеност метала у природи и пореди је са заступљеношћу неметала -Подстиче ученике да уоче повезаност метала са њиховим местом у периодном систему елемената -Испитује понашање метала са разблаженом сумпорном киселином -Показује да брзина корозије зависи од услова -Указује да оксиди неких метала граде хидроксиде, а да неки не реагују са водом -Препоручује и објашњава најефикасније методе заштите од корозије		-знају да оксиди неметала који реагују са водом граде хидроксиде -знају да се хидроксиди могу доказати помоћу индикатора
СОЛИ	5 (3+1+1)	-дискусија о својствима метала -планирање огледа -бележење резултата -решавање рачунских задатака -питања	-Помаже ученицима да закључе који је основни састојак физиолошког раствора – инфузије -Подсећа ученике како се пишу формуле оксида, база и киселина. -Сугерише ученицима да се формуле соли пишу преко валенци -Подстиче ученике на логичко размишљање, које ће им омогућити да схвате на чему се заснива реакција неутрализације -Наводи ученике да закључе шта се то налази у пијаћој, а не налази у дестилованој води -Ствара наставне ситуације у којима развија креативно мишљење	-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи	-разликују својства оксида неметала и метала и повезују киселине и хидроксиде са одговарајућим формулама -разумеју електролитичку дисоцијацију -знају шта су соли и шта је неутрализација -уочавају везу између оксида, киселина и хидроксида и соли и да зна пртактичну примену основних класа неорганских једињења

			ученика и омогућава да ученици повезују градиво географије и ситуације из свакодневног живота		
ЕЛЕКТРОЛИТИЧКА ДИСОЦИЈАЦИЈА КИСЕЛИНА, БАЗА И СОЛИ	3 (2+1+0)	-дискусија о својствима киселина, хидроксида и соли -планирање и извођење огледа -припремање извештаја огледа -решавање рачунских задатака	-Учествује у дискутовању резултата огледа са учеником и помаже ученику да разврста растворе у киселе, базне и неутралне -Упућује ученика на коришћење интернета и других извора информација и развија истраживачки дух код ученика -Скреће пажњу ученицима на повезаност оксида, база, киселина и соли -Подстиче ученике да закључе шта је рН скала и вредност скрећући им пажњу на рекламе и средства за негу и личну хигијену -Демонстрира мерење рН фактора	-фронтални -рад у пару -рад у групи	-знају шта су органска једињења -знају да су угљеникови атоми четворовалентни -разумеју да се угљеникови атоми у органским једињењима могу повезивати у отворене и затворене низове -разумеју да се угљеникови атоми могу везивати са атомима других елемената у зависности од њихове валенце
УВОД У ОРГАНСКУ ХЕМИЈУ	2 (1+1+0)	-прикупљање података -претраживање и коришћење различите материје -дискусија	-Упућује ученике да увиде разлику између органских и неорганских једињења -Подстиче ученике да повезују својства угљениковог атома са многобројношћу органских једињења	-фронтални	- знају шта су органска једињења - знају да су угљеникови атоми у органским једињењима четворовалентни - разуме да се угљеникови атоми везују у отворене и затворене низове једноструким, двоструким и троструким везама
УГЉОВОДОНИЦИ	12 (7+4+1)	-прикупљање података -претраживање и коришћење различите материје -дискусија	-Анимира ученике да праве разлику у писању алкана, алкена и алкина, користећи моделе -Упућује ученике да увиде разлику у реактивности угљоводоника и схвате да је то последица различите структуре	-фронтални	-разумеју разлику између засићених, незасићених и ароматичних угљоводоника -разликују алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и назива -знају основна физичка и хемијска својства угљоводоника -разумеју структуру изометрије знају

			-Подстиче ученике да повезују знања из других предмета са темама у настави хемије -Показује да је п-хексан неполярна супстанца која се раствара у неполярним растварачима -Наглашава велику примену полимера у свакодневном животу -Скреће пажњу на проблеме загађења животне средине пластичним масама		главне природне изворе угљоводоникових једињења и деривате нафте
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	9 (5+3+1)	-дискусија о познатим угљоводоницима -планирање и извођење огледа -бележење резултата -уређење радног места -претраживање интернета ради прикупљања информација	-Поставља питања која омогућавају ученицима да схвате да функционална група условљава физичка и хемијска својства органских једињења -Упозорава на штетност алкохола по организам -Мотивише ученике да праве презентације о алкохолизму као великом проблему у савременом друштву -Подстиче ученике да повезују пређашње знање и користе га функционално -Упутити ученике у истраживање употребе кисеоничних органских једињења у свакодневном животу	-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи	-знају функционалну групу алкохола и како се именују -разумеју како хидроксилна група одређује физичка и хемијска својства алкохола -знају добијање, физичка и хемијска својства етанола -знају практичну примену и штетна дејства алкохола -знају генетску везу између алкохола и органских киселина
БИОЛОШКИ ВАЖНА ЈЕДИЊЕЊА	12 (7+4+1)	-посматрање својства супстанци и промена у огледу -анализа резултата огледа -прикупљање података -извођење закључака -решавање задатака	-Указује на веома важну улогу витамина, масти и уља, угњених хидрата у људском организму -Повезује масти и уља са естрима и скреће пажњу да су масти и уља по хемијском саставу естри	-фронтални -индивидуални -рад у групи	-знају шта су масти и уља -разумеју основна хемијска својства масти и уља -знају улогу масти и уља у живим системима -знају шта су угљени хидрати -разликују моносахарине -знају разлику између сахарозе и

			-Истиче неопходност повезивања градива различитог предмета -Упозорава на штетност прекомерног уношења масти и уља и угљених хидрата -Подсећа ученике на градиво из седмог разреда и постављањем питања повезује смеше и шећере -Указује на веома битну улогу протеина у важним процесима у организму -Истиче велики значај витамина у исхрани и наводи ученике да кажу које су намирнице богате витамином Це и др.		шећера -знају улогу протеина у живим бићима
ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	4 (2+2)	-претраживање и коришћење различите литературе -формулисање објашњења за правилности уочене међу прикупљеним подацима -извођење закључака -дискутовање	- Упознавање ученика са најчешћим загађивачима ваздуха, воде и земљишта - упозорава ученике на алармантну ситуацију по питању загађења у нашој земљи - Даје идеје и инструкције за мини пројекат о заштити животне средине - Организује акцију чишћења школског дворишта	-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи	- ученици треба да знају да примене стечена знања о заштити животне средине - треба да знају да уоче како се загађује животна средина - треба да знају како да искористе секундарне сировине и смање загађење животне средине

Начин и поступак остваривања програма:

- континуирана припрема за часове (добро испланирати сваки час полазећи од оперативних задатака, према њима формулисати циљеве часа и изабрати методе које ће на датом садржају ученицима омогућити да формирају знања и вештине);
- планирање наставе на годишњем и месечном нивоу;

- користити што више активне методе рада које ће и ученику омогућити да буде што активнији и самосталнији у раду;
- подстицати ученике на истраживачки рад у школској лабораторији (хемијском кабинету), што ће омогућити и подстицати развој вестина и способности комуникације, изношења идеја, навођења аргумената, доношења одлука и преузимања одговорности;
- пратити ученичка постигнућа на сваком часу и омогућити им да кроз различите методе проверавања покажу свој напредак у учењу хемије;
- добро осмислити задатке за испитивање ученичких постигнућа и проверити да ли се њима проверава ниво знања прецизиран у опетативним задацима и у којој мери се подстиче формирање целовитог знања, односно формирање система појмова;
- што интересантније изводити наставу хемије, подстицањем критичког мишљења код ученика, и способности извођења закључака, дискутовања, извештавања;
- за објашњавање апстрактних хемијских појмова користити огледе које демонстрира наставник или ученици(уколико у школи не постоје супстанце за извођење огледа и лабораторијских вежби, оне се могу заменити супстанцама које се могу набавити у апотекама, продавницама или их ученици могу донети од куће);
- активности ученика треба планирати према оперативним задацима, наведеним уз сваку тему имајући у виду које способности ученици треба да развију;
- правилно бирати и комбиновати различите облике рада на часу;
- користити стручну литературу, Интернет, што ће ученицима помоћи да анализирају неку појаву, дискутују, праве извештаје;
- комбиновати разне врсте дидактичких материјала илустрације, слике, графиконе, дијапозитиве;
- у сарадњи са ученицима правити нова наставна средства, повезати решавања рачунских задатака са експерименталним радом;
- упутити ученике на начине правилног извођења закључака, извештавања, понашања у хемијској лабораторији, сређивања радног места и сл.;
- формирати код ученика способност доношења одлука у свакодневном животу, упутити их да обрате пажњу од ког произвођача купују неки производ одређеног хемијског састава, при чему треба да имају критички став према рекламним кампањама за производе;
- истаћи на прави начин практичан значај сазнања у хемији за развој технологије и друштва у целини.

СТАНДАРДИ

Ученик/ца зна:

Садржаји	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Неметали, оксиди неметала и киселине	ХЕ 1.1.1. основна физичка и хемијска својства неметала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитет и реакцију са кисеоником) ХЕ 1.1.2. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис) ХЕ 1.1.3. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора ХЕ 1.1.4. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором ХЕ 1.6.1.* безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама	ХЕ2.1.1. значење термина: анализа и синтеза, анхидрид ХЕ2.1.2. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења, и једначине хемијских реакција ХЕ2.1.3. на основу назива оксида и киселина, састави формулу ових супстанци ХЕ2.1.4. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ2.1.5. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску	ХЕ 3.1.1. да су физичка и хемијска својства неметала одређена структуром њихових атома/молекула

	ХЕ.1.6.2. * изведе експеримент према датом упутству	реакцију оксида са водом ХЕ2.1.6. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)	
Метали, оксиди метала и хидроксиди	ХЕ 1.2.1. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене ХЕ 1.2.2. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава ХЕ 1.2.3. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис) ХЕ 1.2.4. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора ХЕ 1.2.5. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором ХЕ 1.6.1.* безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2.* изведе експеримент према датом упутству	ХЕ2.2.1. значење термина: анализа и синтеза, неутрализација, анхидрид ХЕ2.2.2. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења и једначине хемијских реакција неутрализације ХЕ2.2.3. на основу назива оксида, киселина и база састави формулу ових супстанци ХЕ2.2.4. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ2.1.5 експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом	ХЕ 3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула ХЕ.3.6.1.* препозна питање/проблем које се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2.* постави хипотезе ХЕ.3.6.3. *планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4. *донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду
Соли	ХЕ 1.3.1. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења ХЕ 1.3.2. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ 1.3.3. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ 1.3.4. испита растворљивост соли ХЕ 1.3.5 безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором ХЕ 1.6.1.* безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2.* изведе експеримент према датом упутству	ХЕ2.3.1. значење термина: анализа и синтеза, неутрализација, анхидрид ХЕ2.3.2. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације ХЕ2.3.3. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци ХЕ2.3.4. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ2.3.5 експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом ХЕ.2.6.1. *прикупи податке посматрањем и мерењем, и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ.2.6.2. *табеларно и графички	ХЕ 3.3.1. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима) ХЕ 3.3.2. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима) ХЕ 3.3.3. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима) ХЕ 3.3.4. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре ХЕ 3.3.5. изведе реакцију неутрализације ХЕ.3.6.1.* препозна питање/проблем које се може експериментално истражити ХЕ.3.6.2.* постави хипотезе

		прикаже резултате посматрања или мерења ХЕ.2.6.3.* изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата	ХЕ.3.6.3.* планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ.3.6.4.* донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду
Електролитичка дисоцијација киселина, база и соли			
Увод у органску хемију			
Угљоводоници	ХЕ.1.6.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника ХЕ.1.6.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника ХЕ.1.6.3. практичан значај угљоводоника у свакодневном животу	ХЕ.2.6.1. значење термина: супституција, адиција, изомер ХЕ.2.6.2. да саставља формуле најважнијих представника класе органских једињења и једначине хемијских реакција супституције ХЕ.2.6.3. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника	ХЕ.3.6.1. хемијске реакције угљоводоника ХЕ.3.6.2. видови практичне примене угљоводоника на основу својства која имају ХЕ. 3.6.3. пишу једначне хемијских реакција угљоводоника
Органска једињења са кисеоником	ХЕ.1.7.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.7.2. основна физичка и хемијска својства алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.1.7.3. практичан значај алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу	ХЕ.2.7.3. пише једначине хемијских реакција сагоревања једињења са кисеоником-алкохола	ХЕ.3.7.1. хемиске реакције алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара ХЕ.3.7.2. видови практичне примене алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својства која имају ХЕ. 3.7.3. пишу једначне хемијских реакција алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара
Биолошки важна једињења	ХЕ.1.8.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина ХЕ.1.8.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	ХЕ. 2.8.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима	ХЕ.3.8.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине ХЕ. 3.8.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу) угљених хидрата и протеина
	ХЕ.1.9.1. значај безбедног поступања са		

Хемија животне средине	супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине		
------------------------	---	--	--

*експеримент

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Циљ наставе техничког и информатичког образовања у основној школи јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку, техничку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се ученици упознају са техничко-технолошки развијеним окружењем, стекну основну техничку и информатичку писменост, развију техничко мишљење, техничку културу рада.

Задаци предмета су стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада наставе техничког и информатичког образовања сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе техничког и информатичког образовања буду у пуној мери реализовани, као и да ученици:

- стекну основно техничко и информатичко образовање и васпитање,
- стекну основна техничко-технолошка знања, умења, вештине и оспособљавају се за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу,
- сазнају основни концепт информационо-комуникационих технологија (ИКТ),
- сазнају улоге ИКТ у различитим струкама и сферама живота,
- упознају рад на рачунару,
- науче употребу рачунара са готовим програмима за обраду текста, за графичке приказе, интерфејс и интернет,
- развијају стваралачко и критичко мишљење,
- развијају способност практичног стварања, односно да реализују сопствене идеје према сопственом плану рада и афирмишу креативност и оригиналност,
- развијају психомоторне способности,
- усвоје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада,
- савладавају основне принципе руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима,
- развијају прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака,
- стичу радне навике и оспособљавају се за сарадњу и тимски рад,
- комуницирају на језику технике (техничка терминологија, цртежи),
- стекну знања за коришћење мерних инструмената,
- разумеју технолошке процесе и производе различитих технологија,
- препознају ограниченост природних ресурса,
- прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору,
- одаберу оптимални систем управљања за динамичке конструкције (моделе),
- израде или примене једноставнији програм за управљање преко рачунара,
- упознају економске, техничко-технолошке, еколошке и етичке аспекте рада и производње и њихов значај на развој друштва,
- примењују мере и средства за личну заштиту при раду,
- знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења,
- на основу знања о врстама делатности и сагледавања својих интересовања правилно одаберу своју будућу професију.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- прошире знања о основним командама оперативног система,
- прошире знања о коришћењу интернета и електронске поште,
- прошире знања о коришћењу основних програма за обраду текста, табела и слике,
- обуче се за припрему презентација,
- упознају подсистеме електроенергетског система,
- стекну појам о дистрибуцији електричне енергије,
- упознају електроинсталациони материјал и елементе према стандардима наведених електроматеријала,
- упознају основне електротехничке симболе,
- науче да читају електротехничке шеме, а једноставније да користе у практичном раду,
- стекну основна практична знања и умења у састављању електричних струјних кола,
- упознају основне делове електротермичких и електродинамичких апарата и уређаја у домаћинству,
- науче да правилно користе електричне уређаје и апарате,
- упознају основне електронске елементе,
- науче симболе и шеме у електроници,
- схвате принципе рада телекомуникационих и аудиовизуелних уређаја у домаћинству,
- развијају конструкторске способности израдом и склапањем модела електротехничких и електронских уређаја и апарата према одговарајућим шемама.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
1. Информатичка технологија	16	слушају, посматрају, цртају, раде на рачунару	- -Показује -Објашњава -Надгледа -Коригује -Вреднује рад ученика	-Фронтални -Индивидуални -Групни Информатичке технологије - наставни садржаји се реализују у континуитету са претходним годинама. С обзиром да су основне школе са веома неуједначеним нивоом опреме како хардвером тако и софтвером, ову наставну тему треба прилагодити датим условима. Треба настојати да ученици овладају практичном применом рачунара у решавању различитих задатака: обрадом текста, података, табела, графике. У индивидуалном прилазу омогућити нивелацију општеобразовних информатичких знања и компетенција. Посебна пажња у овом разреду је посвећена модемској вези, интернету и приступу светској рачунарској мрежи (њњњ), коришћење интернета, електронска пошта. За реализацију садржаја везаних за управљање помоћу персоналних рачунара (серијски и паралелни улаз, излаз, комуникација персоналних рачунара са окружењем), неопходно је обезбедити одговарајуће моделе. Упознати симболе који се користе при изради цртежа и електричних шема, као најосновније цртеже и шеме електричних струјних кола. Поред употребе прибора, ученике упознати са могућностима употребе једноставнијих софтвера за израду техничких цртежа и шема *корелација са информатиком и физиком	Ученици треба да: -овладају практичном применом рачунара у решавању различитих задатака: обрадом текста, података, табела, графике. -да уме да се укључи у рачунарску мрежу - да упознају симболе који се користе при изради цртежа и електричних шема, као најосновније цртеже и шеме електричних струјних кола - упознати учрнике са могућностима употребе једноставнијих софтвера за израду техничких цртежа и шема

2. Електротехнички материјали и инсталације	10	слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају	-Показује -Објашњава -Надгледа -Коригује -Вреднује рад ученика	-Фронтални -Индивидуални -Групни Наставу треба реализовати тако да се оствари логична и функционална целина са конструкторским моделовањем. Упознавање електроинсталационог материјала и прибора најефикасније се може остварити применом у различитим конструкцијама струјних кола. Водити рачуна да се ради само са напонима до 24В. Ученици треба да упознају могуће нежељене последице дејства струје и начина заштите од струјног удара и пружање прве помоћи. *корелација са физиком и хемијом	Ученици треба да: • упознају електроинсталациони материјал и елементе према стандардима наведених електроматеријала, • упознају основне електротехничке симболе, • науче да читају електротехничке шеме, а једноставније да користе у практичном раду, • - стекну основна практична знања и умења у састављању електричних струјних кола, • Упознати ученике са могућим нежељеним последицама дејства струје, начином заштите од струјног удара и пружање прве помоћи.
---	----	--	--	--	--

3.Електричне машине и уређаји	14	слушају, посматрају, причају, описују, цртају, праве	-Показује -Објашњава -Расклапа -Склапа -Надгледа -Коригује -Вреднује рад ученика	-Фронтални -Индивидуални Као област реализује се у тесној корелацији са наставним садржајима физике, посебно са аспекта закона електротехнике на којима су засновани разни уређаји на електротермичком или електромагнетном дејству електричне струје. Тежиште је на производњи, трансформацији и преносу електричне енергије. Део садржаја посветити алтернативним изворима електричне енергије. Упознавање електротермичких апарата и уређаја у домаћинству почети од једноставнијих као што су решо, пегла, грејалице, а затим упознати и сложеније као што су штедњак, пећ, бојлер. Упознавањем конструкције релеа упознати примену електромагнета и у другим уређајима који раде на сличном принципу као што је електрично звонце, дизалица и др. Упознавање електричних машина (генератор, електромотор) и њихове примене код аутомобила и апарата за домаћинство захтева одговарајуће техничке услове за реализацију. Ту се пре свега мисли на разне цртеже, шеме, моделе, узорке, пресеке као и на мултимедијалне презентације. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Упознати основне делове и принципе рада електромеханичких (вентилатор, бушилица ..), електротермичко-механичких уређаја у домаћинству (фен за косу, калорифер, клима уређај...) *корелација са физиком	Ученици треба да • упознају подсистеме електроенергетског система, • -стекну појам о дистрибуцији електричне енергије • стекну основна практична знања и умења у састављању електричних струјних кола, • упознају основне делове електротермичких и електродинамичких апарата и уређаја у домаћинству, • науче да правилно користе електричне уређаје и апарате, • Зна састав електричне кућне инсталацијеи све значајне елементе у њој, кварове који се могу догодити
-------------------------------	----	---	--	---	---

4. Дигитална електроника	12	слушају, посматрају, причају, описују, цртају, праве	-Показује -Објашњава -Надгледа -Коригује -Вреднује рад ученика	Фронтални -Индивидуални -Рад у пару Упознати ученике са основама на којима је заснована аналогна технологија која је на заласку примене и основе дигиталне технологије која је у све већој примени. Објаснити предности дигиталне технологије над аналогном. Упознати основне електронске елементе, логичка кола, интегрисана електронска кола. У том светлу представити основне делове рачунара: матична плоча, процесор, меморија, интерфејс, модем. Електронски уређаји у домаћинству - прелазак аналогне на дигиталну технику, телекомуникације и аудиовизуелна средства (радио и ТВ), мобилна телефонија, ГПС системи, интернет и кабловска телевизија.	Ученици треба да: • упознају основне електронске елементе, • науче симболе и шеме у електроници, • схвате принципе рада телекомуникационих и аудиовизуелних уређаја у домаћинству,
--------------------------	----	---	--	---	--

5. Од идеје до реализације - модули	16	слушају, посматрају, причају, описују, цртају, праве	- Показује -Објашњава -Надгледа -Коригује -Вреднује рад ученика	Фронтални, -Индивидуални, -Рад у пару, -Групни. У складу са интенцијама документа "Европске димензије у образовању" у којој се наводи "Циљ основне школе је да обезбеди ученицима основу за наредне нивое образовања, да оспособи ученике да користе и усмеравају своје искуство из света око себе како би и даље развијали своје психомоторне вештине.." као и ... "развијање и коришћење облика рада који омогућава индивидуални прилаз настави и учења и, истовремено стварање услова за заједничко учење; унапређење учења путем открића; подршка пројектном раду уз учењу који се заснива на инердисциплинарним глобалним темама" настава техничког образовања организује се кроз модуле могућност индивидуализације и диференцијације наставе. У реализацији ове теме оставља се могућност да ученици изразе своје личне афинитете, способности, интересовања па и пол како би се определили за неку од понуђених области: Практична израда електричних кола - експеримент - истраживање, од конструкторског материјала и симулација коришћењем рачунарског софтвера; Практични примери управљања помоћу рачунара; Моделовање електричних машина и уређаја, аутоматских система и робота. Исто тако могуће је изабрати интензивнији рад за обраду текста, података, табела, графика и анимације, припрема презентација. За сваку активност за коју се ученици определе раде по алгоритму од идеје до реализације.	Практична израда електричних кола - експеримент - истраживање, од конструкторског материјала и симулација коришћењем рачунарског софтвера Ученици треба да развијају конструкторске способности израдом и склапањем модела електротехничких и електронских уређаја и апарата према одговарајућим шемама.
-------------------------------------	----	---	---	--	--

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ физичког васпитања је да разноврсним и систематским, моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и непоходних теоретских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања су:

- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- Развој и усавршавање моторичких способности;
- Стицање моторичких умења која су као садржај утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- Формирање морално-вољних квалитета личности;
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације
- Усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика и навике предвиђених програмом физичког васпитања;
- Примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.;
- Естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности;
- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
1.обавезни наставни предмет		
1.1 редовна настава физичког васпитања	2	68
2.изборни наставни предмет		
2.1 изабране спортске гране		
2.2 слободне активности (секције)	1	34
2.3 активности у природи	1	34
2.4 корективно-педагошки рад		
2.5 школска и друга такмичења		

1.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

Наставни садржај	Број часова	Број часова обраде	Број часова увежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
Уводни час	1	1	/	/	/
Атлетика	15	1	9	3	2
Гимнастика	19	/	15	2	2
Спортска игра	21	1	12	6	2
Тестирање	12	/	/	12	/
Укупно	68	3	36	23	6

Наставни садржаји	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Атлетика	15	-ходање -трчање -вежбање -анализирање -такмичење	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-разговор -демонстрација -физичко вежбање	-разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи покрете у задатом смеру -вешто изводи једноставне форме природног кретања

Вежбе на справама и тлу	19	-вежбање -анализирање	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-демонстрација -физичко вежбање	-вешто изводи задате вежбе са реквизитима -уочава своје моторичке способности и особине,сличности и разлике међу вршњацима
Тестирања	12	-мерење	-мерење -анализирање -упоређивање	-физичко вежбање	-провера физичких способности ученика
Спортска игра	21	-вежбање -анализирање -трчање -скакање -такмичење	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-демонстрација -физичко вежбање -разговор	-познаје правила спортске игре и придржава их се -стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад

2.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

2.1 ИЗАБРАНЕ СПОРТСКЕ ГРАНЕ (СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ) КОШАРКА 36 ЧАСОВА

Наставни садржаји	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
ЕЛЕМЕНТИ КОШАРКЕ	15	-вежбање -трчање -скакање -пешачење	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-демонстрација -дијалог -физичко вежбање -турнири -излет	-познаје правила спортске игре и придржава их се -стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад -развијање основних моторичких активности -развијање такмичарског духа
ТУРНИРИ ИЗЛЕТ	9 10	-вежбање -трчање -скакање -пешачење	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-демонстрација -дијалог -физичко вежбање -турнири -излет	-познаје правила спортске игре и придржава их се -стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад -развијање основних моторичких активности -развијање такмичарског духа

2.2 СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ (СЕКЦИЈЕ)

Слободне активности (секције) организују се за ученике са посебним интересовањем за спорт. Рад се одвија у спортским секцијама или школским екипама које се формирају према интересовању, способностима и полу ученика.

2.3 АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ

Од активности у природи, планирана су два кроса и два излета.

Кросеви:

- јесењи крос, у организацији Спортског савеза Пожега
- пролећни крос, у организацији Спортског савеза Пожега

Излети:

-излет на Савинац (октобар)	Оперативни задаци -развијање основних моторичких активности -примена стечених знања кроз игру -стварање услова за социјално прилагођавање
-излет на Златибор (фебруар)	-развијање основних моторичких активности -учење и усавршавање технике скијања -стварање услова за социјално прилагођавање

2.4 КОРЕКТИВНО-ПЕДАГОШКИ РАД

Корективно-педагошки рад се организује за ученике који имају лоше држање тела. Рад спроводи наставник у сарадњи са лекаром или физијатром који утврђује степен деформитета и прописује вежбе. Тежи случајеви телесних деформитета третирају се у здравственим установама.

2.5 ШКОЛСКА И ДРУГА ТАКМИЧЕЊА

Школа организује и спроводи спортска такмичења као интегрални део процеса физичког васпитања, тј. обавезна унутар школска и међуодељенска такмичења у:

1. гимнастици
2. атлетици
3. спортским играма.

У сарадњи са Спортским савезом града Ужица, организују се такмичења међушколског карактера у свим спортским дисциплинама према календару који прави

Министарство просвет и спорта и Спортски савез.

СТАНДАРДИ

Област	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Спортска игра	Игра спортску игру, примењује основну технику, неопходна правила, сарађује са члановима екипе, зна функцију игре, основне појмове, правила, принципе тренинга и пружа прву помоћ	Игра спортску игру примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације уз висок степен сарадње са члановима екипе, зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга	Игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњава тактичке задатке, суди, организује утакмице, зна тактику игре, систем такмичења, начин организовања и суди
Атлетика	Правилно трчи технике трчања на кратке и дуге стазе, зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ, зна правилно да скаче у даљ згрчком техником и мери дужину скока, зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ,	Правилно изводи варијанту технике штафетног трчања, зна правилно да скаче у даљ техником увинуће, зна да правилно скаче у вис леђном техником, правилно баца куглу леђном варијантом,	Правилно изводи варијанту технике штафетног трчања, учествује на такмичењу у вишебоју, зна атлетска правила неопходна за учествовање на петобоју

	зна правилно да скаче у вис техником маказице, зна терминологију, основем тренинга и пружа прву помоћ, правилно баца куглу из места и мери дужину хица, зна правила за такмичења, сигурносна правила влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ	зна правила такмичења, учествује на такмичењу	
Бежбе на тлу и справама	Правилно изводи вежбе на тлу, правилно изводи прескоке, изводи вежбе и комбинације вежби на греди	Правилно изводи вежбе и комбинације вежби на тлу, правилно изводи згрчку	Правилно изводи вежбе и комбинације вежби на тлу, правилно изводи згрчку и разношку са изразитијом фазом лета
Вежбе обликовања	Правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела, зна утицај и значај вежби обликовања за организам, познаје поделу, терминологију и функцију појединих вежби у комплексу	Правилно изводи више комплекса вежби обликовања са и без реквизита, зна принципе састављања комплекса вежби обликовања и дозирање оптерећења	Саставља, правилно изводи и показује сложене комплексе вежбе обликовања без и са реквизитима, зна да састављања комплекса вежби обликовања и дозирање оптерећења
Знања о физичком вежбању и физичком васпитању	Зна смисао физичког васпитања, утицај физичког вежбања, основне појмове везане за физичко вежбање, безбедност током вежбања, основна правила спортских игара	Зна терминологију, основе тренинга, дозирање оптерећења током вежбања	Правила индивидуалних спортских грана и спортских игара, основе система такмичења, начин организовања такмичења
Вредновање физичког вежбања	Испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу, испољава заинтересованост за физичко вежбање, доказује се кроз физичко вежбање, испољава позитиван став према сарадњи са другима		

ВЕРСКА НАСТАВА

Р.бр	НАСТАВНА ТЕМА	Број часова
1	Сусрет и упознавање катихете и ученика	2
2	Разлика између природе и личности у Богу	5
3	Онтолошке последице Православне тријадологије	7
4	Човек као личност	3
5	Тајна Христова	9
6	Будуће Царство Божје као узрок постојања Цркве	4
7	Светост и Царство Божје у Православној иконографији	4

Наставни предмет :	ВЕРСКА НАСТАВА			
Недељни фонд часова	1	Годишњи фонд часова	34	
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСОВА	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОМ РАДУ (ученика)	МЕТОДЕ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА
Сусрет и упознавање катихете и ученика	2	-упознавање са програмом и начином рада	-дијалогска -разговора	-упознати децу са циљевима и задацима верске наставе у осмом разреду
Разлика између природе и личности у Богу	5	-слобода се изражава као љубав -Бог Отац слободно воли Сина и Духа -личност је назив за однос -разговор о разлици природе и личности у Богу	-дијалогска -разговора -текстуална	-усвојити сазнање да природа не постоји без личности -схватити да се у Богу личност поистовећује са слободом тј. љубављу -у Богу личност претходи природи
Онтолошке последице православне тријадологије	7	-разговор о појму „слобода“ -дијалог о појмовима „индивидуа“ и „личност“ -слобода се изражава као љубав -дијалог о непостојању личности без слободне љубави према другом	-дијалогска -разговора -монологска	-схватити да је слобода предуслов постојања личности -усвојити сазнање да је личност носилац природе -усвојити основе православне онтологије

Човек као личност	3	-сваки човек је „икона Божја“ -разговор о томе да је сваки човек јединствена и непоновљива личност	-дијалогска -разговора	-схватити значај и улогу сваког човека која проистиче из његове непоновљиве личности
Тајна Христова	9	-разговор о немогућности постојања света без Бога -дијалог о сличности и разликама Божанске и људске природе -разговор о Христу као Спаситељу света и човека -на Литургији Христос „обожује“ свет Дарујући нам Своје Тело и Крв	-дијалогска -разговора -монологска -демонстративна	-усвојити сазнање да је Христос и Истинити Бог и Истинити Човек -схватити потребу доласка Сина Божјег на свет -усвојити сазнање да је циљ стварања обожење целе створене природе у Христу
Будуће Царство Божје као узрок постојања Цркве	4	-разговор о Царству Божјем -Литургија као икона Будућег Царства Божјег	-дијалогска -разговора	-усвојити сазнање да идентитет Цркве не извире из прошлости него долази из Будућег Царства Божјег
Светост и Царство Божје у православној иконографији	4	-одлазак у храм -разговор о појму „светост“ -основне одлике представљања светитеља на иконама и фрескама	-дијалогска -разговора -демонстративна	-запазити разлике између иконографије римокатоличке и православне цркве

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;

- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

Циљеви и задаци

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије способност уочавања да су грех и зло у свету последица погрешног изражавања човекове слободе;
 - развије способност уочавања да Бог поштује човекову слободу али да не одустаје да свет доведе у вечно постојање;
 - изгради свест о томе да Бог воли човека и свет и да их никад не напушта, али вечни живот зависи и од слободе човека и његове заједнице с Богом;
 - развије способност спознавања да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет, а то је да се свет сједини с Њим посредством човека и да тако живи вечно;
 - развије способност уочавања сличности у структури старозаветне и новозаветне цркве.
- Оперативни задаци**
Ученици треба да:
- стекну свест о томе да је личност заједница слободе с другом личношћу;

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљеви и задаци

Грађанско васпитање у осмом разреду је обавезан изборни програм у другом образовном циклусу. Циљ је проширивање сазнања о деčјим правима, обавезама и развијању квалитетнијег демократског мишљења и развоја демократске личности.

Задаци:

Упознавање и проширивање знања о правима детета

Упознавање са местом, улогом институција које се баве унапређивањем положаја деце у Републици Србији

Разумевање места, улоге и одговорности државе, породице и детета у унапређивању положаја детета у друштву.

Разумевања и улоге медија у савременом друштву.

Садржај образовно васпитне области	Број часова	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начини и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Увод	2	Разговарају, размењују мишљења	Презентује програм	Разговор дебата	Поглед уназад, подсећање на научено и сазнање о новом
Деца у савременом свету	18	Разговарају, дебата, самостални рад, аргументовање, анализирање, извођење сопствених закључака, активно укључивање у различите процесе	Усмерава, подстиче, похваљује,	Разговор, дебата, самосталан рад, рад у малим групама, истраживачки рад, радионице	Стварање слике о сопственом месту и улози због унапређења положаја детета, самим тим развијање квалитетније демократске личности
Медији у савременом друштву	11	Читају штампу, посећују медијске куће, играју улоге, истражују анализирају изводе закључке	Упућује, координира, ствара ситуације, мотивише	Радионице, самосталан истраживачки рад, рад у групи, дебата, активизам	Разумевање улоге и значаја медија у друштву, стварање квалитетније слике детета кроз и у медијима
Завршни део	3	Предлажу, учествују активно у разматрању предлога, шаљу предлоге медијима и институцијама, вреднују сопствене активности	Вреднује активности,	Самосталан рад Тимски рад, Радионица Игра улога	Развијање демократске мисли и личности

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Циљеви:

Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима.

Учећи немачки језик ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развија свест о језичком богатству.

Стандарди:

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама¹, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Усмено изражавање

Ученик се усмено изражава, приступа различитим комуникативним ситуацијама и остварује комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Писмено изражавање

Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.

Задаци:

Разумевање говора

На крају осмог разреда ученик треба да:

- глобално, детаљно и селективно разуме различите усмене текстове (дијалоге, монологе, песме и друго) о темама предвиђеним наставним програмом у трајању од 3 до 5 минута које чује уживо или са аудио визуелних записа.
- разуме општи садржај и издвоји кључне информације из краћих аутентичних текстова

из свакодневног живота после 1-2 слушања

- разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу
- разуме краће рекламе, радио и ТВ емисије о темама предвиђеним наставним програмом.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- разуме глобално, детаљно и селективно различите писане текстове (писма, новинске чланке, јасна илустрована упутства, огласе смисао текста и претходно стечена знања.
- увиђајући намеру аутора текста и контекста у којем је текст настао (емоционални и друго), ученик чита:
 - а) да би се информисао;
 - б) да би пратио упутства;
 - в) ради задовољства.

Усмено изражавање

Ученик треба да

- прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од два до три минута, на структурисани начин:
 - а) говори о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима у школи и изван ње;
 - б) изрази своје утиске, осећања и аргументовано мишљење и ставове у вези са темама које су програмом предвиђене.

Интеракција

Ученик треба да:

- поштујући социокултурне норме комуникације, са саговорницима размењује информације, мишљења и ставове о темама из свакодневног живота, блиске његовом интересовању или из популарне науке и културе,
- започиње и води разговор о познатим темама., одржава његов континуитет и завршава га.

Писмено изражавање

Ученик треба да пише :

- структурисане текстове дужине од 140 до 160 речи у којима, користећи познату лексику и морфосинтаксичке структуре, описује догађаје и лична искуства,
- поруке и писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја (захваљивање, позивање, извињење, тражење и давање информација) .

Медијација

У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, ученик треба да:

- усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи
- писмено преноси поруке и објашњења,

Знања о језику

- препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом
- поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине,
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости),
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима
- уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика и страних језика које учи,
- разуме значај употребе интернационализама,

Модул	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
-Боље ићи пекару, него лекару -Слободни и једнаки -Лични закључци Хтети, значи, моћи	Усвајање основних знања из француског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима који говоре немачки језик, усвајање норме комуникације у складу са специфичностима немачког језика. Ученик треба да: -разуме изразе које наставник употребљава -разуме краће дијалоге и монолошка излагања -- разуме глобално, детаљно и селективно различите писане текстове -савлада даље технике читања у себи и гласног читања - упозна даље правила графичке и ортографије - разговетно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје - реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања - изражава допадање или недопадање	1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 14. Описивање лица и предмета 15. Изрицање забране и реаговање на забрану 16. Изражавање припадања и поседовања 17. Тражење и давање обавештења о времену и часовнику 18. Скретање пажње 19. Тражење мишљења и	Француски језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери. Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика. Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена. Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа. Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности. Настава се заснива на социјалној интеракцији: -путем групног или индивидуалног решавања проблема, -потрагом за информацијама из различитих извора, -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем. Ученик се упућује у законитости усменог и писменог кода и њиховог међусобног односа.	1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика 11. Писмено изражавање

	-учествује у комуникацији на часу -писмено преноси поруке и објашњења	изражавање слагања и неслагања 20. Исказивање извињења и оправдања	Граматички садржаји се уводе без детаљних граматичких објашњења.	
--	---	--	---	--

Граматички садржаји

1. Средства за наглашавање реченичних делова - позиционо наглашавање: *Alors, cette chanson, elle vous plaît? Elles, on ne veut plus les voir!*

2. Средства која указују на лице - личне заменице уз негативни императив: *Ne me regarde pas! Ne lui ouvre pas! Ne te fâche pas!*

3. Актуализаторе именице:

а) Облици *mon, ton, son* испред именица женског рода које почињу самогласником или немим h: *Mon école, ton amie, son héroïne;*

б) облик *cet* испред именица мушког рода које почињу самогласником или немим h: *cet ami, cet homme.*

4. Средства за исказивање временских и просторних односа:

- *pendant, de ... à, depuis, il y a...* ;

- *près de ..., loin de..., au milieu de... au sommet de..., le long de..., au bord de...* .

5. Глаголске облике, начине, времена и стања:

- герундив: *Je lis mon journal en mangeant; il a réussi en travaillant jour et nuit ;*

- футур други индикатива: *Tu sortiras quand tu auras fini tes devoirs;*

- рецептивно (ради разумевања књижевног језика): облике простог перфекта индикатива правилних глагола и фреквентних неправилних глагола;

- слагање времена у индикативу, укључујући и облике кондиционала за исказивање будућности у прошлости;

- императив (рецептивно): *Sachez reconnaître les vrais amis!*

- пасив: *Ce pauvre chien a t trouvé au bord de l'autoroute ; il sera adopté par une famille qui aime les animaux.*

6. Модалитете реченица:

- индиректни говор (заповедне реченице): *Claire te demande de la rappeler; La dame vous demande / prie de fermer la porte.*

7. Средства за исказивање аргумената и логичких односа:

- *comme*: *Comme j' étais en retard, j'ai pris un taxi ;*

- *parce que* и *puisque*: *Je voulais venir avec toi parce que tu me semblais triste; mais puisque tu ne veux pas, je n'insiste pas ;*

- *c'est pourquoi* : *Sa mère est tombée malade, c'est pourquoi elle n'a pas pu venir ;*

- *pourtant* : *Ils étaient très fatigués : ils sont pourtant venus et ils ont dansé toute la nuit !*

- *à cause de / grâce à* : *Il s'est trompé à cause de moi, je suis désolé ; Elle a réussi grâce au soutien de ses amis ;*

- *pour* : *Je vous appelle pour réserver ;*

- *pour que* : *Elle te le dit pour que tu fasses attention la prochaine fois ;*

- *d'abord, ensuite, enfin* : *D'abord, je vous prie de me présenter le plan de mon exposé ; ensuite, je parlerai de quelques cas intéressants ; enfin, je vous proposerai de discuter les questions suivantes...*

Предвиђена су два писмена задатка, по један у сваком полугодишту.

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског језика, енглеског језика, музичке културе, биологије, географије, техничког и информатичког образовања, физичког васпитања, верске наставе и грађанског васпитања.

.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Циљеви:

Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима.

Учећи немачки језик ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развија свест о језичком богатству.

Стандарди:

Разумевање говора

Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од четири до пет минута; и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука – монолог, краћи разговор, кратка информација.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Усмено изражавање

Ученик је у стању да искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора, самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

У оквиру програмом језичке грађе, ученик пише поруке и кратке текстове.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Задаци:

Разумевање говора

На крају осмог разреда ученик треба да:

- разуме изразе и упутства које наставник употребљава током часа да би дао упутства и објашњења за рад;

- разуме краће усмене текстове (до 15 реченица и не дуже од 3 минута) које исказују говорници различитих стандардних варијетета, на већ обрађене и новоуведене теме у вези са свакодневним животом, ближим и даљим учениковим окружењем и узрасно специфичним интересовањима;
- разуме садржај текстова савремених музичких композиција исказаних једноставним језичким средствима;
- препознаје и идентификује општи садржај текста, важне информације текста, суштину поруке и говорникову намеру, као и емоционални контекст.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- разуме општи смисао аутентичних и адаптираних текстова дужине до 150 речи (огласи, брошуре, проспекти, сервисне информације, краће репортаже,...) из домена већ обрађених и новоуведених тема у складу са узрастом и интересовањима ;
- препознаје и идентификује општи садржај текста важне информације текста, суштину поруке и говорникову намеру, као и емоционални контекст;

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- једноставним језичким средствима да основне информације о себи, својој породици, свом окружењу, школи и друговима, као и да од саговорника сазна сличне информације;
- уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава води кратак разговор о познатим, већ обрађеним темама;

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања;
- поставља питања, одговара на њих и изражава допадање и недопадање;
- нуди и прихвата понуду, позив или извињење;
- учествује у заједничким активностима и комуникацији на часу – рад у пару, у групу;
- тражи разјашњења када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- записује кратке белешке на основу наставниковог излагања;
- пише разгледнице, електронска писма, кратка писма са садржајем личне природе;
- самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 70 речи.
-

Знања о језику

- препознаје и користи граматичке садржаје;
- поштује правила повезивања реченица у шире целине;
- увиђа могућност позитивног трансфера знања и стратегија стечених учењем првог страног језика;
- уочава сличности и разлике између матерњег и страних језика које учи;
- разуме значај употреба интернационализама.

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
Школа - заједничке активности и интересовања, предмети, распоред часова, обавезе Ја и моји другови - изласци и слободно време Породица и блиско окружење - обавезе у кући Здравље Мој дом - становање, обавезе у	Усвајање основних знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима који говоре немачки језик, усвајање норме комуникације у складу са специфичностима немачког језика. Ученик треба да: -разуме наставников говор и његова упутства -разуме краће усмене текстове (до 15 реченица / 3мин) на већ обрађеним темама -у тексту препознаје садржај, важне информације, суштину поруке и говорникову намеру - даје информације о себи, породици,	1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 14. Описивање лица и предмета 15. Изрицање забране и	Немачки језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери. Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика. Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена. Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа. Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности. Настава се заснива на социјалној интеракцији: -путем групног или индивидуалног решавања проблема, -потрагом за информацијама из различитих извора, -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и	1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Цртање по диктату, израда сликовног речника 10. Превођење исказа у гест и геста у исказ 11. Повезивање звучног материјала са илустрацијама и

кући, уређење простора Исхрана - куповина животних намирница, здрава, исхрана Одећа - куповина и учтиве форме обраћања Окружење - животна средина и друга жива бића (кућни љубимци, незбринуте животиње Остало: - слободне активности , спортски дани, хуманитарне акције, временске прилике	окружењу, школи и другим узрасно адекватним темама - реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања - поставља једноставна питања и одговара на њих - изражава допадање или недопадање -учествује у комуникацији на часу	реаговање на забрану 16. Изражавање припадања и поседовања 17. Тражење и давање обавештења о времену и часовнику 18. Скретање пажње 19. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 20. Исказивање извињења и оправдања	виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем. Ученик се упућује у законитости усменог и писменог кода и њиховог међусобног односа. За увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.	текстом 12. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 13. Разумевање писаног језика 14. Увођење дечије књижевности и транспоноване у друге медије 11. Писмено изражавање
---	--	---	--	---

Граматички садржаји

1. Именице (Употреба именица у једнини и множини и свим падежима. Употреба најфреквентнијих образаца за извођење именица, сложеница)
2. Члан (Употреба неодређеног члана, одређеног, нултог, негационог, упитног, присвојног и показног члана)
3. Негација (*kein* у номинативу генитиву, дативу и акузативу, *nicht* и *nein*)
4. Заменице (Личне заменице у номинативу, дативу и акузативу једнине и множине. Употреба неодређених заменица *man*, *jemand*, *etwas*)
5. Придеви (Описни придеви, придеви у компаративу и суперлативу)
6. Предлози са дативом, акузативом и дативом и акузативом (за означавање положаја у простору, за правац кретања, за време, за порекло, за средство, за намену)
7. Прилози и прилошке одредбе (за време, за место и правац кретања, за начин, за учесталост)
8. Глаголи (Презент слабих и јаких глагола, презент најфреквентнијих глагола са наглашеним или ненаглашеним префиксом, презент модалних глагола, претерит помоћних глагола *sein* и *haben* и модалних глагола. Перфекат слабих и најфреквентнијих јаких глагола. Перфекат најфреквентнијих глагола са наглашеним и ненаглашеним префиксом. Футур. Конјунктив претерита за постављање учтивих питања и изражавање жеље. Глаголи са предложном допуном и повратни глаголи. Употреба императива).
9. Бројеви (Основни бројеви до 1000 и редни бројеви до 100, казивање времена по часовнику)
10. Реченица (Основне реченичне структуре у потврдном, одричном и упитном облику. Независно сложене и зависно сложене реченице: *dass*, *ob*, *w-...*, *weil*, *obwohl*)

Предвиђена су два писмена задатка, по један у сваком полугодишту.

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског језика, енглеског језика, музичке културе, биологије, географије, техничког и информатичког образовања, верске наставе и грађанског васпитања.

Индивидуални образовни план

Право на ИОП има ученик који при учењу немачког језика има потребу за додатном подршком, има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју), има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма), потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини или из других разлога због којих остварује право на подршку у образовању.

Право на ИОП има и ученик који учи немачки језик а поседује изузетне способности.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ / четврта ГОДИНА УЧЕЊА

VIII РАЗРЕД

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 68 часа

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
------------------	-----------------	------------------------	----------------------------	-------------------------

Приче из детињства, породица Дневне обавезе и слободно време Детективске приче, познате личности из италијанског културног живота Мода и куповина, живот младих, путовања Сналажење у простору, оријентација	Циљ наставе италијанског језика јесте да ученици стекну базичну писменост и оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим срединама, да изразе и образложе своје мишљење и развију мотивисаност за учење Задаци: - развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова - стицање позитивног става према сопственом језику и културном наслеђу, као и другим културама уз уважавање различитости - стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика - унапређивање знања из страног језика која ће му омогућити да се у писаној и усменој комуникацији споразуме са	1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Идентификација особа, предмета, делова дела, животиња, боја.. 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Изражавање физичких сензација и потреба 8. Исказивање допадања и недопадања 9. Именоване активности (у вези са темама) 10. Исказивање просторних односа, релација и величина 11. Давање и тражење информација о себи и другима 12. Тражење и давање обавештења 13. Описивање лица и предмета 14. Изрицање забране и реаговање на њу 15. Изражавање припадања и поседовања 16. Тражење и давање информација о времену на часовнику 17. Скретање пажње 18. Тражење мишљења 19. Исказивање извињења и оправдања	- Италијански језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери. - Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика. - Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена. - Врше се честе систематизације граматичких садржаја чије је савладавање било предвиђено у претходним разредима - Обим новог садржаја и степен продубљивања зависи, првенствено, од нивоа савладаности претходно обрађиваних граматичких садржаја -Настава се заснива на социјалној интеракцији: -путем групног или индивидуалног решавања проблема, -потрагом за информацијама из различитих извора, -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем. - Сви граматички садржаји уводе се са што мање граматичких објашњења, осим уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово	1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Истицање сличности и уочавање разлика 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Драматизација 8. Видео презентације 9. Цртање по диктату 10. Превођење исказа у гест и геста у исказ 11. Повезивање звучног материјала са илустрацијама и текстом 12. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 13. Разумевање писаног језика 14. Писмено изражавање 15. Прављење честитики 16. Квизови 17. Самостално
--	---	--	--	--

Школе за учење страних језика и систем образовања у Италији	становницима других земаља - усвајање норми вербалне и невербалне комуникације - подстицање на даље учење истог или другог страног језика на вишем нивоу јер ученик богати себе и, упознајући другог стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама - ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика		познавање језика се евалуира и оцењује на основу потребе у одговарајућем комуникативном контексту, без инсистирања на експлицитном познавању граматичких правила	решавање проблема 18. Табеларни прикази 19. Такмичења 20. Задавање и извршавање одређених радњи
---	---	--	---	---

Граматички садржаји

1. Именице
2. Употреба члана
3. Заменице
4. Бројеви
5. Питања
6. Негације
7. Заповедни начин
8. Модални глаголи
9. Глаголски облици и начини:
 - презент
 - коњуктив презента
 - перфекат
 - имперфекат
 - футур
 - плусквамперфекат
 - кондиционал
 - императив
 - герунд
 - хипотечки период
 - фразеолошки изрази са глаголима
10. Предлози
11. Прилози за време, место, начин и количину
12. Речце
13. Везници

- Предвиђена су два писмена задатка

Оперативни задаци:

- **разумевање говора**

Ученик треба да:

- глобално, детаљно и селективно разуме различите усмене текстове о темама предвиђеним наставним програмом у трајању 3 до 5 минута, а чује их уживо или са аудио визуелних записа
- разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са активностима на часу (говор наставника и другова, аудио и визуелни материјал у настави)
- разуме рекламе, радио и телевизијске блиске интересовањима ученика или значајне за младе, као и о темама образовног

карактера

- разуме усмене текстове које исказују говорници различитих стандардних варијетета о темама из свакодневног живота ближњег и даљег учениковог окружења, а које се односе на узрасто специфична интересовања

- разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- глобално, детаљно и селективно разуме различите писане текстове о темама предвиђеним наставним програмом (писма, новинске чланке, огласе..) о темама из свакодневног живота и популарне науке, ближег и даљег учениковог окружења, а која се односе на узрасто специфична интересовања и чија дужина зависи од чињенице у којој мери ученик познаје ту тему и контекст
- Ученик чита да би се: информисао, пратио упутства, ради задовољства

- усмено изражавање

Ученик треба да:

- говори о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима у школи и изван ње
- изрази своје утиске, осећања и аргументовано мишљење и ставове у вези са предвиђеним темама

- интеракција

Ученик треба да:

- размењује информације, мишљења и ставове о темама из свакодневног живота, блиске његовом интересовању
- започиње и води разговор о познатим темама, одржава континуитет и завршава га

- писмено изражавање

Ученик треба да пише:

- структурисане и кохерентне текстове дужине од 140 до 160 речи у којима описује догађаје и лична искуства
- поруке и писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја

- медијација

У ситуацији када посредује између особа које не могу да се споразумеју, ученик треба да:

- усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљњег на матерњи
- писмено преноси поруке и објашњења
- препричава садржај писаног или усменог текста
- доживљај и разумевање књижевног текста

Ученик може да:

Изрази утиске и осећања о кратком прилагођеном тексту и тексту из области књижевности за младе користећи вербална и невербална средства изражавања (цртежи, моделирање, глума)

- препознаје у тексту елементе културе земље чији језик учи
- увиђа сличности и разлике са матичном и осталим културама

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског, енглеског или неког другог романског језика, уколико су га ученици имали раније.

Такође је могућа и са предметима као што су физичка и музичка културе, историја, географија, биологија и грађанско васпитања као и верско васпитање.

Предвиђена су два писмена задатка.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Општи циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.

Остали циљеви и задаци наставе информатике и рачунарства су:

- упознавање основних појмова из информатике и рачунарства;
- развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- оспособљавање за рад на рачунару;
- подстицање креативног рада на рачунару.

Оперативни задаци

- упознавање ученика са применом рачунара у области табеларних прорачуна и изради графикана;
- упознавање ученика са фазама израде проблемских задатака на рачунару;
- упознавање ученика са основама језика за израду једноставних презентација на мрежи;
- упознавање ученика са могућностима специјализованих програма за израду презентација на мрежи;
- оспособљавање ученика за самосталну израду пројекта применом рачунарских технологија.

Редни број	Наставна тема	Укупно
1.	Табеларни прорачуни	10
2.	Изборни модули	10
3.	Израда самосталног пројекта	14
	Укупно	34

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начини и облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
1. Табеларни прорачуни	12	-слушају -питају -најбитније бележе -вежбају	-објашњава -показује како се ради -надгледа -коригује -вреднује рад	-фронтални -индивидуални -рад у пару	-објаснити који се типови података могу уносити у ћелију. Вежбати унос текстуалних, бројчаних и датумских података, њихово брисање, измену, копирање и премештање - да ученици науче да форматирају податке у ћелији, врсти или колони -да ученици науче боје, позадину и оквири ћелије -да ученици науче појам формуле, начин њеног уноса, концепт повезивања ћелија унутар формула преко адреса ћелија. -да ученици науче шта је функције и начин њеног уноса (сабирање, просек, минимум и максимум); могућност "памятног" копирања формула -да ученици науче да раде са са графичким објектима: користе готове графичке објекте, врше њихово уметање на радни лист и форматирање (слике, дијаграми, готови облици, оквири за текст, украсна слова, симболи и други објекти).

					-да науче да праве графиконе на основу својих података; показати и препоручити одређене типове графикона -да науче да форматирају податке на већ израђеном графикону -да науче да користе радне листове и да копирају са једног на други -да науче да штампају: бирају формат папира, бирају страну која се штампа, задају број копија, виде изглед пре штампе, бирају одређени штампач и сл.
2. Изборни модули	10	-слушају -питају -најбитније бележе -вежбају	-објашњава -показује како се ради -надгледа -коригује -вреднује рад	-фронтални. -индивидуални -рад у пару	-да ученици науче да праве презентације на мрежи употребом ХТМЛ језика - да упознају основне елементе ХТМЛ језика (појам тагова са примерима основног костура програма, концепт креирања стране, поглед из веб читача). - да користе боју и слику за позадину - да науче да форматирају текст - да знају да „раде— са сликама - да знају да употребљавају хиперлинк (текст, слика, Е-маил). - да знају да креирају табелу и да је обрађују -да се ученици упознају у са још неким специјализованим

					програмима за израду презентација на мрежи
3. Израда самосталног пројекта	12	-бирају тему -уче фазе рада пројекта -бирају потребне програме и алате за израду пројекта -самосталано раде пројекат -приказују израђени пројекат	-помаже ученику при избору теме -објашњава које су фазе - разговара са ученицима и помаже им да нађу најбоља решења -прати ученике у раду и подстиче их на самосталан рад -даје подршку ученицима -вреднује рад ученика	-фронтални. -индивидуални -групни	да ученици изаберу тему на којој ће радити -да одреде: изворе информација, начине коришћења туђих дигиталних материјала и слања својих -да израде план рада на пројекту: фазе рада, одређивање задатка пројекта, циљне групе којој је намењен и да у том циљу врше истраживање, прикупљање података и избор најквалитетнијих -да ученици изврше тестирање функционалности пројекта и представљање пројекта циљној групи, а након тога изврше вредновање пројекта -да изврше избор средстава за реализацију пројекта: сачинити избор потребних програма и алата за израду пројекта

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Предмет има статус изборног. Анкетирање ученика врши се на почетку сваке школске године. Ако се ученици одреде за овај предмет, похађају га до краја текуће школске године. Анкетирање ученика за следећу школску годину може се извршити и на крају текуће школске године.

Од пријављених ученика на нивоу разреда, потребно је формирати групе од 15 до 20 ученика.

Препоручује се да по једном рачунару буде највише два ученика.

Потребно је да ученички рачунари имају звучнике или слушалице са микрофоном (због обраде мултимедијалних садржаја) а пожељна је и камера.

У учионици је неопходно да се налази и један рачунар за наставника, успостављена веза са интернетом, скенер, штампач и звучници. Препоручује се да сви рачунари у учионици буду повезани у мрежу и да учионица има рачунарску пројектор.

Програмске садржаје треба остваривати првенствено кроз вежбе и практичан рад на рачунару. У циљу што бољег усвајања знања, препорука је да ученици имају по један час вежби сваке недеље или да се реализује двочас сваке друге недеље.

С обзиром на то да ученици не морају похађати предмет у сва четири разреда, неки садржаји се морају тематски понављати и провлачити кроз више разреда, како би се предвиђене теме што боље савладале. Ту се, пре свега, мисли на теме које се тичу интернета, а затим на прављење и обраду мултимедијалних садржаја, као и на њихово уклапање у функционалну целину кроз пројектне задатке.

У тематској целини **ТАБЕЛАРНИ ПРОРАЧУНИ** обрадити теме на следећи начин:

Радна свеска и радни лист. Објаснити радно окружење и основне елементе прозора. Објаснити појмове: радна свеска, радни лист, ћелија, редови, колоне, адреса ћелије. Обработити кроз вежбу рад у радној свесци (чување, брисање, премештање и копирање, отварање нове и постојеће радне свеске), кретање кроз радни лист (помоћу миша и тастатуре), убацивање новог радног листа, брисање радног листа, промену имена, копирање и померање радних листова. Показати селекцију ћелије, реда, колоне и целог радног листа. Вежбати селекцију суседних и несуседних ћелија, редова и колона. Вежбати промену ширине редова и колона.

Унос података у ћелију. Објаснити који се типови података могу уносити у ћелију. Вежбати унос текстуалних, бројчаних и датумских података, њихово брисање, измену, копирање и премештање.

Форматирање ћелија. Објаснити како се форматом ћелије одређују начини приказа података у облику текста, броја, датума и времена. Вежбати форматирање података (врста, величина, стил и боја слова). Показати како се могу бојити позадина и оквири ћелије.

Рад са формулама. Објаснити појам формуле, начин њеног уноса, концепт повезивања ћелија унутар формула преко адреса ћелија. Вежбати на једноставним примерима.

Коришћење уграђених функција. Објаснити појам функције и начин њеног уноса. Обавезно обрадити основне функције за сабирање, просек, минимум и максимум. Показати могућност "паметног" копирања формула. Вежбати на једноставним примерима. Показати да једна формула може да се састоји од више уграђених операција.

Рад са графичким објектима. Показати могућности рада са готовим графичким објектима, њихово уметање на радни лист и форматирање (слике, дијаграми, готови облици, оквири за текст, украсна слова, симболи и други објекти). Повезати са стеченим знањима.

Израда графикона. Објаснити начин израде графикона на основу унетих података. Показати и препоручити одређене типове графикона. Вежбати израду графикона, измену података и форматирања на израђеном графикону као и уметање графикона на исти и на посебан радни лист.

Штампање. Објаснити поступак прегледања радног листа пре штампе и поступак штампања. Такође, објаснити могућности форматирања страница за штампу, тј. одређивања величине и оријентације папира, као и подешавање маргина. Скренути пажњу на могућности одабира штампача, штампања одређене странице и одређеног броја копија, као и на могућност штампања целе радне свеске.

Корелација са другим наставним предметима: математика, Техничко и информатичко образовање

У тематској целини **ИЗБОРНИ МОДУЛ** наставити обраду задатака из програмирања или представити ученицима начин израде презентација на мрежи. Теме реализовати на следећи начин:

Програмирање

Препоручује се наставнику да осам часова посвети изради задатака у програмском језику који је изучаван у ВИ и ВИИ разреду. Задаци за вежбу могу бити неке од следећих тема: сортирање, евиденција присуства, просечна оцена, фискални рачун итд. Препоручује се наставницима да са ученицима ураде неки од следећих примера:

1. Слогови (или класе, зависно од програмског језика) - Груписање сродних података у један тип података. Пример: дефинисати тип слога (класу) који представља ученика и садржи име, презиме, датум рођења, адресу, разред и одељење.

2. Потпрограми - Направити потпрограм (процедуру или метод, зависно од програмског језика) који са тастатуре учитава податке у слог ученика и други потпрограм који исписује податке о ученику на екрану.
3. Низови - Помоћу решења претходних задатака сачинити програм који учитава податке о свим ученицима у одељењу, а затим исписује податке само ученике који су рођени одређеног дана или само за ученике из одређеног места или одељења.
4. Напредне операције са низовима - Сортирати унети низ ученика по презимену или по датуму рођења.
5. Уколико је могуће, обрадити неки од претходних примера у графичком окружењу, тј. развити програм који за унос и приказ података користи прозоре, тастатуру и миша.

Преостала два часа посветити теоријској обради фаза израде проблемских задатака на рачунару. Ова целина ће код ученика заокружити сва знања стечена из програмирања кроз понављање и разјашњавање низа корака који се предузимају приликом решавања проблемских задатака на рачунару. Тиме се код ученика развија способност да сагледају цео процес израде програма, а да појам програмирања не повезују само са једном његовом фазом (најчешће се појам програмирања повезује са фазом писања програмског кода). Дакле, ученицима објаснити да се процес програмирања или пројектовања софтвера састоји из неколико фаза и сваку од њих растумачити: пројектовање захтева, анализа захтева, прављење модела система (помоћу алгоритма или на неки други начин), дефинисање захтева и њихово записивање, избор софтвера и алата за рад, израда програма (писање програмског кода), дизајн, тестирање решења, анализа грешака, дорада, завршна фаза писања документације у виду техничког упутства. Нагласити да се у реалном времену неке од наведених фаза преплићу и понављају а да је за израду озбиљног софтвера потребно имати читав тим у коме су улоге учесника тачно подељене.

Корелација са другим наставним предметима : Физика. Техничко и информатичко образовање, Хемија

Презентације на мрежи

Обновити са ученицима појмове као што су сервиси интернета, презентације на интернету, мапа и структура презентација на мрежи, појам сајта, преузимање материјала са других презентација, ауторска права на интернету и друго. Израду презентација на мрежи започети радом са језиком ХТМЛ. Објаснити основе језика ХТМЛ. У оквиру наставних јединица које следе направити једоставну презентацију на мрежи.

Обраду језика XHTML и израду једноставне презентације на мрежи поделити на следеће целине:

- Основни елементи језика XHTML (појам тагова са примерима основног костура програма, концепт креирања стране, поглед из веб читача).
- Боја и слика за позадину.
- Рад на тексту (унос текста, измена, брисање, прелазак у нови ред, размак између речи, специјални знаци, центрирање, фонт, величина, боја, стил).
- Рад на слици (уметање слике на страну, промена димензије слике, позиционирање на екрану, постављање и позивање извора слика).
- Хиперлинк (текст, слика, Е-маил).
- Креирање табела (дефинисање табела, редова и колона, спајање редова, спајање колона, оквири за табелу, рад са текстом и сликама).

На крају демонстрирати могућности специјализованих програма за израду презентација на мрежи (МС Публисхер, МС Фронт Паге, Дреамвеавер, Јоомла итд). Причати са ученицима о критеријумима за вредновање веб страница.

Подстицати ученике на критичко вредновање информација доступних на мрежним презентацијама. Причати са ученицима о утврђивању вредности презентације постављањем следећих питања: Да ли је садржај коректан и актуелан? Да ли је садржај презентације у складу са узрастом ученика? Да ли су квалитетни текстуални, графички и мултимедијални елементи (ако постоје)? Да ли постоји препорука неке релевантне установе за коришћење презентације? Да ли је лако кретање (навигација) кроз презентацију? Да ли сви линкови у презентацији функционишу? Да ли презентација садржи биографију аутора и његову електронску адресу? Да ли је аутор веб презентације познато име у својој области? Да ли постоји линк до посматране презентације са неке презентације у коју већ имамо поверења? Да ли се наводе потпуни библиографски подаци у цитатима, како би се могли пронаћи оригинални извори? Да ли посматрана презентација има обележен датум постављања и датум последњег ажурирања? Да ли је то битна карактеристика квалитетне презентације?

Корелација са другим наставним предметима: Биологија, Хемија

Теме за **ИЗРАДУ САМОСТАЛНОГ ПРОЈЕКТА** су део садржаја неког предмета који се изучава током школовања или су слободне. Као циљ треба поставити израду пројектног задатка. За реализацију пројектног задатка ученици користе знања стечена у оквиру предмета *Информатика и рачунарство*. Пројекат може бити реализован индивидуално или у групи до 3 ученика. Уколико се ради у групи, за сваког ученика јасно дефинисати задатке и целине које треба самостално да уради.

Избор теме. Заједно са сваким учеником појединачно, одабрати тему за рад. Препоручити теме из школског програма или слободне теме, као што су: *Наша школа, Одељењски ЦД, Стари и ретки занати* итд. Дискутовати и анализирати одабрану тему и упутити ученике на потребну литературу. Обновити појам ауторских права и скренути пажњу на начине дељења дигиталних материјала, односно начине преузимања туђих материјала и постављање својих на интернет.

Израда плана рада на пројекту. Објаснити ученицима све фазе израде пројекта појединачно: одређивање задатка пројекта и циљне групе којој је пројекат намењен, истраживање на задату тему, прикупљање података, сортирање и избор најквалитетнијих материјала, обрада материјала на рачунару, одабир форме за приказ пројекта, рад на пројекту, тестирање функционалности пројекта, представљање пројекта циљној групи, евалуација пројекта.

Избор средстава за реализацију пројекта. У односу на одабрану тему разговарати са ученицима и сачинити избор потребних програма и алата за израду пројекта, као што су: дигитални фотоапарат, камера, скенер и други. Избор програма извршити од обрађених у оквиру предмета *Информатика и рачунарство*.

Израда пројекта. Број часова који је на располагању распоредити тако да се највише часова посвети изради пројекта. Препоручује се од шест до осам часова. Пратити ученике у раду и подстицати их на самосталан рад.

Вредновање пројекта. Приказати и презентовати урађене пројекте одељењу или широј заједници. Коментарисати и анализирати представљене пројекте заједно са ученицима. Разговарати о тешкоћама на које су ученици наилазили током реализације пројекта и на које начине су их превазишли.

Број часова који је предвиђен за сваку наставну област је оријентациони. Наставнику се оставља слобода да га коригује у извесној мери (2 до 3 часа по теми) уколико му је то потребно ради квалитетнијег савладавања програмских садржаја

Корелација са другим наставним предметима: У оквиру ове наставне теме можемо извршити корелацију са Физиком, Хемијом, ТИО.

ДОМАЋИНСТВО

Циљ наставе изборног предмета домаћинство јесте да ученици стекну нова знања, интегришу, функционализују и унапреде претходна знања и вештине, усвоје вредности и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.

Задаци наставе домаћинства су:

- стицање знања и вештина у вези с важним активностима у свакодневном животу и развијање способности примене стечених знања и умења у областима организације и функционисања савремене породице и домаћинства, исхране, културе становања и одевања;
- развијање вештина, ставова и навика одржавања одевних предмета и обуће, домаћинства и околине;
- развијање способности правилног и безбедног коришћења различитих средстава, оруђа и материјала у домаћинству;
- развијање способности за поуздано и стручно коришћење различитих уређаја у домаћинству, нових информационих и комуникационих технологија;
- развијање еколошке свести и спремности да се сопственим деовањем доприноси очувању здраве околине, стандарда и квалитета живљења;
- развијање позитивних и конструктивних ставова о коришћењу научних сазнања за унапређивање квалитета живота;
- развијање сарадничких односа са околином, неговање способности слушања и уважавања мишљења других, подстицање способности толеранције, изношења става и формулисања аргумената за изнети став;
- развијање свести о сопственим знањима и способностима

НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАДА	ПОНАВЉАЊЕ	ВЕЖБА	ПРОВЕРА	УКУПНО
I СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ СТАНА	6	2	5	1	14
II ИСХРАНА ЧОВЕКА	10	2	7	1	20
УКУПНО	16	4	12	2	34

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ СТАНА	14 (6+2+5+1)	-активно слушање, разговор -посматрање, уочавање, демонстрирање -повезивање знања и закључивање, -уочавање проблема у животној средини -формирање пракричних знања и вештине -развијање еколошке свести	-подстиче ученике на размишљање -објашњава, демонстрира, наводи примере из свакодневног живота -указује на могуће закључке, указује на практичу примену знања -развија и подстиче позитивне и конструктивне ставове	-фронтални -индивидуални -групни	-стицање знања о коришћењу воде у домаћинству, о хемијској и микробиолошкој исправности воде, разликама између техничке и пијаће воде, као и тврде и меке -познавање опасности загађења животне средине и предлаже како да се спрече штетне последице загађења -развијање еколошке свести, као и свести о сопственим знањима и умењима
ИСХРАНА ЧОВЕКА	20 (10+2+7+1)	-активно слушање, разговор -посматрање, уочавање, демонстрирање -повезивање знања и закључивање, -уочавање проблема у животној средини -формирање пракричних знања и вештине -развијање еколошке свести	-подстиче ученике на размишљање -објашњава, демонстрира, наводи примере из свакодневног живота -указује на могуће закључке, указује на практичу примену знања -развија и подстиче позитивне и конструктивне ставове	-фронтални -индивидуални -групни	-стицање знања о значају правилне исхране и да се исхраном уноси шест главних врста супстанци битних за функционисање људског организма, као и њихову заступљеност -препознају еколошку и генетски модификовану храну -стиче знања о припреми и чувању намирница (конзервисању), планирању дневних obroka и састављању јеловника -формирање практичних знања и вештина за послуживање хране, културних навика приликом узимања хране, као и неговање културе

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Садржаји наставе домаћинства омогућују ученицима да формирају практична знања, вештине и навике које ће примењивати у важним активностима у свакодневном животу, као што су култура становања, одевања, исхране. Усвајањем знања из области наставног предмета домаћинство, ученици ће бити оспособљени да самостално врше избор и користе различите материјале и средстава. Приликом остваривања наставних садржаја успоставља се корелација са биологијом и хемијом.

СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Увод	6	учава разуме упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко,синтетичко, индуктивно,дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Разумевање значаја свакодневног живота у прошлости
Свакодневни живот у Европи и свету од краја 19. до краја 20. века	14	учава закључује упоређује	-презентује -утиче на развој свести ученика о значају свакодневног живота у прошлости	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Стицање знања о свакодневном животу у Европи и свету од краја 19. до краја 20. века
Свакодневни живот код Срба од краја 19. до краја 20. века	14	учава закључује разликује	-презентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Развијање истраживачке радозналости Развијање способности повезивања знања из различитих области

ДОПУНСКА НАСТАВА

Планира се у зависности од потреба ученика

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунска настава : 8 часова

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активност и ученика	Активност и наставника	Наставне методе
-Present tenses -Past tenses -Reading -Passive -Conditionals -Reading -Reported Speech -Reading	1 1 1 1 1 1 1 1	Ученици треба да савладају грађење и употребу времена, обично као припрема пред контролни/писмени задатак и додатно увежбају читање, значење речи у текстовима	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалогска метода, монологска метода, илустративна метода, разговор,

ИСТОРИЈА

План рада допунске наставе:

Садржај програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Свет крајем 19-ог почетком 20-ог века	3	-слушају питају,разговарају, читају,упоређују, илуструју,користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Србија, Црна Гора њихови суседи крајем 19-	6	-слушају,питају,разговарају, читају,упоређују,илуструју,	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање

ог и почетком 20-ог века		користе атлас		узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Први светски рат и револуције у Русији	4	-слушају,питају,разговарају, читају,упоређују,илуструју, користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Свет између Првог и Другог светског рата	3	-слушају,питају,разговарају, читају,упоређују, илуструју,користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Југословенска краљевина	3	-слушају,питају,разговарају, читају,упоређују, илуструју,користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Други светски рат	5	-слушају,питају, разговарају, читају,упоређују, илуструју,користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Други светски рат	5	-слушају,питају, разговарају,читају, упоређују,илуструју користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Свет после Другог светског рата	4	-слушају,питају, разговарају,читају, упоређују,илуструју,	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних

		користе атлас		веза, примена стечених знања, коришћење карте
Југославија после Другог светског рата	4	-слушају,питају, разговарају,читају, упоређују,илуструју, користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, учавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Увод	1	Слушају, питају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље учавање и разумевање
Екологија и животна средина	1	Слушају, питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље учавање и разумевање
Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема животне средине	2	Слушају, питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље учавање и разумевање

Глобалне последице загађивања животне средине	2	Слушају, питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље уочавање и разумевање
Животна средина и одрживи развој	1	Слушају, питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље уочавање и разумевање
Животна средина, здравље и култура живљења	1	Слушају, питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље уочавање и разумевање

ХЕМИЈА

Допунска настава из хемије се организује за ученике који спорије усвајају знања, ученике који нису били присутни на неким часовима, ученике који желе да утврде знање или уклоне евентуалне нејасноће, што доприноси бољем усвајању знања и вештина везаних за наставно градиво.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Неметали, оксиди неметала и киселине	4	-препознаје основна физичка и хемијска својства неметала (агрегатно стање, боју, реакцију са кисеоником) -уочава везу између својстава неметала и њихове практичне примена -препознаје најважније неметале (O, N, H, P, S, C) на основу њихових физичких и хемијских својстава -на основу формуле именује неорганска једињења оксиде и	-подстиче, упућује, објашњава, наводи примере -помаже у писању формула оксида и киселина	-индивидуални рад -рад у групама	-зна разлику метала и неметала -зна примену неких елемената и њихових једињења -зна својства неких неметала -пише формуле

		киселине -доказује киселе особине раствора помоћу индикатора			
Метали, оксиди метала и хидроксиди	3	-повезује појмове - пише једноставније једначине - доказује базе индикаторима - ради једноставније огледе - препознаје најважније метале на основу њихових физичких и хемијских својстава - на основу формуле именује неорганска једињења оксиде и базе	-подстиче, упућује, објашњава, наводи примере -помаже у писању формула оксиде и база	-индивидуални рад -рад у групама	- зна преко формуле да одреди класу једињења - разликује својства базних оксида и база - ради једноставније задатке -зна разлику хемијских метала и техничких метала -пише формуле
Соли; електролитичка дисоцијација киселина, база и соли	3	пише формуле соли - зна шта је електролитичка дисоцијација - зна шта су електролити и да су јони у раствору електролита носиоци наелектрисања и одговорни за проводљивост	-демонстрира, подстиче, објашњава	-индивидуални рад -рад у групама	-зна преко формуле да одреди класу једињења -разликује својства соли -ради једноставније задатке
Угљоводоници	4	-помоћу модела склапа формуле -зна хомологи низ првих десет алкана, алкена, алкина -пише формуле угљоводоника	-подстиче, упућује, објашњава, наводи примере -помаже у писању формула	-индивидуални рад -рад у групама	-зна поделу угљоводоника -преко везе разликује засићене и незасићене угљоводонике -помоћу опште формуле пише формуле угљоводоника -зна нека својства и примену
Органска једињења са кисеоником	4	- помоћу модела склапа формуле - поставља питања, повезује и закључује - пише формуле и једноставније једначине - ради једноставније огледе	-подстиче, упућује, објашњава, наводи примере -помаже у писању формула	-индивидуални рад -рад у групама	-према функционалној групи разликује класе једињења -зна примену и својства етанола -зна примену и својствасирћетне киселине -зна шта су естри и како настају

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави француског језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави немачког језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који показују лошије резултате или нису у могућности да савладају градиво на задовољавајући начин и у одговарајућој мери, Међутим, не само тада, већ и сваки пут када постоји нека нејасноћа или проблем који ученици нису у стању да свладају на редовној настави.

ДОДАТНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржај програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Избор ученика и усвајање год. плана рада	1	Слушање, сугестије, усвајање и записивање плана	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, монолог	-Развијање љубави према срп.језику и потребе за унапређивањем
Језик (граматика и правопис)	15	Слушање, вежбање, упоређивање, шрактична примена стеченог знања, уочавање, закључивање	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, монолог, рад у групама, тимски рад, истраживачки рад	-Поступно и темељито упознавање граматике српског језика -Упознавање и примена граматике и правописа
Књижевност (књижевни текстови и стилске особине текста)	7	Читање, разговор, анализа, упоређивање, размена знања и искуства, истраживање	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, монолог, групни, тимски рад, индивидуалан рад	- Развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књ. - Уверљиво усмено и писмено изражавање
Припрема ученика за такмичења	10	Вежбање, слушање, сугестије, запажања, разговор	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Текст, дијалог, анализа, вежбе	- Развијање такмичарског духа и жеље за стицањем нових знања из језика и граматике
Израда текстова	2	Рад на тексту	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Припремање текста, извођење програма	- Квалитетна и разноврсна израда текстова
Анализа рада	1	Сугестије, усвајање, записивање	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, анализа, монолог	Унапређивање рада наставе

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Додатна настава : 8 часова

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активност и ученика	Активност и наставника	Наставне методе
-Grammar tests -Grammar tests -Grammar tests -Listeningcomprehension -Listening comprehension -Reading comprehension -Reading comprehension -Speaking	1 1 1 1 1 1 1 1	Ученици се припремају за такмичење из енглеског (граматика, лексика, разумевање слушањем, читањем, усмени део)	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, помаже у изради тестова	Текстуалана, дијалогска метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор

ИСТОРИЈА

Додатна настава:

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Избор ученика и усвајање годишњег плана рада	1	слушање, сугестије, усвајање и записивање плана	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, усмерава	дијалогска, наративна	-упознавање ученика са садржајем додатне наставе
Обнављање и	2	-слушају, разговарају,	Објашњава, подстиче,	- монолошка, дијалогска, илустративна,	-обнављање постојећих и усвајање

проширивање знања из претходних разреда		прикупљају исечке из штампе, праве паное и уређују кабинет	дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	текстурална, групни рад	нових знања, развијање вештина, креативности и међусобне сарадње
Свет крајем 19-ог и почетком 20 века	1	-учествују у разговору, активно слушају, читају и анализирају текстове из историјске читанке	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, наративна, текстуална, рад у паровима	-развијање сарадничког односа, проширивање постојећих и усвајање нових знања, сналажење на карти
Србија, Црна Гора и њихови суседи крајем 19 и почетком 20 века	2	-учествују у разговору, активно слушају, читају и анализирају текст из читанке, користе атлас, врше истраживања о познатим личностима	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, наративна, текстуална, илустративна-групни рад	-усвајање нових знања, утврђивање постојећих, употреба атласа, оспособљавање за самосталан рад
Први светски рат и револуција у Русији	1	-активно слушају, питају, истражују, илуструју, читају текстове	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, текстуална, илустративна-групни рад	-анализа текстова, уочавање повезаности градива и оспособљавање за самосталан рад, употреба атласа
Свет између Првог и Другог светског рата	1	-истражују о познатим личностима, читају текстове, анализирају и учествују у разговору	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, текстуална, илустративна-групни рад	-анализа текстова, уочавање повезаности градива и оспособљавање за самосталан рад, употреба атласа
Југословенска краљевина	1	-разговарају, истражују, упоређују, самостално раде у радним свескама	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира,	-дијалогска, индивидуална	-уочавање узрочно последничких веза, развијање способности за самосталан

			поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију		рад
Други светски рат	1	-разговарају, читају текстове, истражују, користе атлас	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, наративна, илустративна, текстуална-групни рад	-анализа текстова, уочавањ е повезаности герадива, развијање креативности и сарадничког односа
Припрема за такмичење	8	-учествују у разговру, самостално раде и анализирају текстове из читанке, раде тестове и анализирају резултате	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију, проверава	-дијалогска, наративна, илустративна, текстуална- индивидуални рад	-повезивање и примена наученог, анализа текстова, уочавање повезаности градива

МАТЕМАТИКА

Садржаји додатне наставе су везани за садржаје овог разреда. Уз то, могу да се изаберу и све друге занимљиве теме водећи рачуна да су битно садржајне. Руководиоци стручних већа контактирају афирмисане стручне институције као што су Друштво математичара Србије и КММ „Архимедес”.

БИОЛОГИЈА

Циљеви додатне наставе су:

Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из биологије.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Увод	1	Самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет	-подстиче на усвајање знања у већем обиму -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања
Екологија и животна средина	1	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет	-подстиче на усвајање знања у већем обиму -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања
Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема животне средине	2	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, упоређују, решавају тестове	-подстиче ученике да повезују и примењују стечена знања -подстиче решавање сложенијих проблема и задатака -подстиче на усвајање знања у већем обиму -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања

Глобалне последице загађивања животне средине	2	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, упоређују, решавају тестове	-подстиче ученике да повезују и примењују стечена знања -подстиче решавања сложенијих проблема и задатака -подстиче на усвајање знања у већем обиму -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања
Животна средина и одрживи развој	2	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, упоређују	-подстиче ученике да повезују и примењују стечена знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања
Животна средина, здравље и култура живљења	2	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет	-подстиче ученике да повезују и примењују стечена знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања

ХЕМИЈА

Циљеви додатне наставе из хемије су:

Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из хемије.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Неметали, оксиди неметала и киселине	3	-планира оглед, бележи резултате -решава рачунске задатке -поставља питања -изводи закључке на основу огледа	-подстиче, упућује у истраживачки рад -одговара на питања -помаже у закључивању и сугерише при решавању задатака	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у пару	- повезује својства неметала и метала са положајем у ПСЕ - применом стечених знања самостално изводи огледе - самостално решава стехиометријске задатке
Метали, оксиди метала и хидрокси	3	-дискутује о својствима киселина, база и соли -планира и изводи огледе -припрема извештаје о експерименталном раду -решава рачунске задатке	-подстиче, упућује у истраживачки рад -одговара на питања, помаже у закључивању и сугерише при решавању задатака	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у пару	-разликује својства класа и једињења применом индикатора -схвата генетску повезаност класа једињења -самостално решава експерименталне и рачунске задатке
Соли	1	-претражује и користи литературу -планира и изводи оглед	-подстиче, упућује у истраживачки рад -одговара на питања -помаже и сугерише при извођењу огледа	-индивидуални рад	-зна шта су органска једињења и значај угљеника за органску хемију -самостално изводи експерименте за потврду састава органских једињења
Електролитичка дисоцијација киселина, база и соли	1	-препознаје јаке и слабе електролите -зна да су јаки електролити потпуно дисосовани на јоне, а слаби нису -успешно представља електролитичку дисоцијацију по фазама -демонстрира способност електролита да проводе електричну енергију	-демонстрира -упућује у самосталан рад -подстиче на стваралачко и критичко мишљење	-индивидуални рад	-разуме начин на који раствори електролита проводе електричну енергију -зна основна својства електролита

Угљоводоници	4	-планира и изводи оглед, бележи резултате -претражује интернет за прикупљање информација	-упућује на коришћење интернета, извођење огледа и истиче битност истинитости резултата	-индивидуални рад -рад у пару	-разуме разлику између засићених и незасићених угљоводоника -зна основна физика и хемијска својства угљоводоника -самостално изводи експерименте, претражује интернет и прикупља информације
Органска једињења са кисеоником	3	-посматра својства супстанци и промене током огледа -анализира резултате огледа и изводи закључке -решава задатке	-указује на значај посматрања промена током огледа -помаже у анализи резултата и при решавању задатака	-индивидуални рад -фронтални рад	-разликује класе једињења на основу функционалних група -зна везу функционалне групе и својства једињења -примењује знања у експерименталном раду -врши потребна израчунавања
Биолошки важна једињења	2	-претражује и користи различиту литературу -изводи експерименте и закључке из експеримента	-упућује на различиту литературу -упућује на експерименте и помаже при доношењу закључака	-индивидуални рад -рад у паровима	-разуме својства и улогу масти и уља -зна разлику између моносахарида и осталих угљених хидрата -експериментално проверава теоријска знања -зна улогу протеина у живим бићима
Хемија животне средине	1	-претражује и користи различиту литературу -предлаже решења проблема заштите животне средине и прави мини пројекте	-даје савете за израду мини пројеката -указује на значај заштите животне средине	-индивидуални рад -фронтални рад	-знају који је значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења -израђују мини пројекте вазане за заштиту животне средине

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за француски језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа немачки језик.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за немачки језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа немачки језик.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

Додатни рад

За додатни рад предвиђају се различите активности организоване у договору са ученицима који показују посебно интересовање за италијански језик . Часови подразумевају рад везан за језик, граматичке структуре, али, наравно и за све друге информације и занимљивости везане како за језик, тако и за земљу чији језик изучавамо. Инсистира се на самосталним активностима, интеракцији и комуникацији, буђењу креативности и маштовитости деце. Могао би се и, заједничким радом, направити часопис на италијанском језику или, у корелацији са другим страним језицима, што би за децу, свакако, била врста изазова.

У осмом разреду се, посебно, обраћа пажња на додатни рад са децом и на припреми за такмичења на свим нивоима.

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	-Неопходне информације на почетку школске године: распоред смена, распоред часова, превоз ученика, уџбеници, прибор... -Правила понашања у школи -Организација екскурзије – припрема и реализација -Организовање родитељског састанка	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
-октобар	-Анализа изведене екскурзије -Професионална оријентација -Подстицање личног развоја ученика -Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-новембар	-Анализа успеха и дисциплине после првог класификационог периода -Активно учешће ученика у креирању активности у школи -Грађење толеранције на различите ставове -Грађење сарадничког односа у одељењу	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-децембар	-Научити како да се спрече болести СИДА -Планирање слободног времена -Сређивање педагошке документације -Анализа успеха на крају првог полугодишта	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада -едукативна радионица	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник -волонтери ЦК
-јануар	-Обележавање дана Светог Саве -Понашање на свечаностима, прославама, приредбама	-разговор	-одељењски старешина -ученици
-фебруар	-Школска такмичења -Ризична понашања(пушење,алкохол и дрога) -Превентивне активности у спречавању ризичних понашања -Предавање- СИДА и полно преносиве болести	- едукативне радионице -разговор -дискусија	-ученици -одељенски старешина -стручни сарадник - сарадници Завода за јавно здравље -одељенски старшина

-март	- Учење вредносних судова -О развоју личности, поремећаји понашања -Предрасуде у погледу избора занимања -Анализа резултата такмичења	-разговор -дискусија -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-април	-Анализа успеха -Тест професионалних интересовања-примена теста -Тест професионалних интересовања-презентација резултата -Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -презентација	-ученици -одељенски старешина -стручни сарадник
-мај	-Уређење школског простора -Припреме за организовање другарске вечери -Сређивање педагошке документације -Анализа успеха на крају школске године	-чишћење учионице -разговор -евиденција у Дневику рада	- ученици -одељенски старешина

СЕКЦИЈЕ

Годишњи програм рада Библиотекарске секције

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>број часова</i>
септембар	Добродошлица првацима	1
	Обележавање 8.септембра, Дана писмености	1
	Припрема и обележавање 26.септембра, Европског дана страних језика	2
октобар	Спровођење акције за ученике и наставнике „Поклони књигу школској библиотеци“	1
	Организовање трибине о здравој исхрани поводом Светског дана здраве хране	1
	Октобар – месец књиге	1
	Организовање одласка на Сајам књига	2

ноембар	Вук некад и сад – израда паноа	2
	Нове књиге у нашој библиотеци	1
	Приказ омиљене књиге	1
децембар	Припрема и реализација свечане доделе Књижевне награде „Момчило Тешић” у нашој школи	3
	Сусрет са песником за децу, добитником награде	1
јануар	Објављивање литерарног конкурса „Светосавско звонце“	1
	Помоћ у уређивању школског листа	2
фебруар	Квиз за ученике у циљу припреме за Књижевну олимпијаду	1
	Обележавање 21. фебруара, Дана матерњег језика	2
март	Израда накита и паноа поводом Дана жена	1
	Препоручујем вам за читање	1
	Прикупљање радова за конкурс „Крв живот значи“	2
април	Обележавање 2.априла, Дана књиге за децу	1
	Изложба ускршњих јаја	1
	Припрема и обележавање 23.априла, Дана књиге	2
мај	Израда паноа „Наше фотографије са екскурзије”	2
	Разговор о прочитаним делима	1
јун	Моја омиљена лектира	1
	Анализа рада секције	1

	Укупно	36
--	--------	----

Годишњи програм рада Луткарске секције

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>број часова</i>
септембар	Увод у луткарство	1
	Избор текста представе	1
	Подела улога према: узрасту, таленту, гласовним могућностима и афинитетима	1
	Читалачка проба	1
октобар	Израда лутака	3
	Избор музике	1
новембар	Осликавање предњег и задњег платна	2
	Учешће на 18.ЛУТКЕФ-у	3
децембар	Вежбе дикције и модулације	1
	Гледање снимка луткарске представе	1
	Позориште сенки	2
јануар	Вежбе анимације лутака	1
фебруар	Распоредне пробе: груписање лутака и реквизита на сцени	2
	Учешће на фестивалу „ФЛУОШ”	2

март	Анализа наступа на ФЛУОШ-у	1
	Звучни и светлосни ефекти	1
април	Припрема и учешће на Васкршњем сабору у Бањи Врујци	4
	Припрема за премијеру у Културном центру	2
мај	Израда комплетног декора и постављање декора	1
	Генерална проба, премијера, реприза	3
јун	Изложба лутака	1
	Анализа извештаја о раду секције	1
	Укупно	36

Координатор Луткарске секције:
Душица Додић

План и програм рада Драмске секције за школску 2013/2014. годину

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>број часова</i>
септембар	Увод у позоришну уметност; разлике између глуме и рецитовања	1
	И виц је драма	1
	Имитације	1
	Гледање позоришног дела или слушање снимка радио-драме	1

октобар	Обнављање представе припремане у претходној години и учешће Секције са обновљеном представом	2
	Анализа одабраног драмског текста	1
новембар	Подела улога за Светосавску свечаност у школи	1
	Читалачке пробе (“рад за столом”)	3
децембар	Вежбе артикулације, дикције и модулације	1
	Распоредне пробе: вежбе покрета и гестова	2
	Генерална проба	1
јануар	Наступ у Културном центру поводом Савиндана	1
фебруар	Избор сценарија за Дан школе	1
	Подела улога	1
	Сценске радње: вежбе ритма, акцента и паузе	1
	Распоредне пробе: груписање лица и ствари на сцени	1
март	Распоредне пробе	2
	Звучни и светлосни ефекти, костими и маске	1
	Увежбавање садржаја за наступ	1
април	Припрема за премијеру	1
	Израда комплетног декора и постављање декора	1
мај	Учешће на фестивалу „Мала дечја сцена” („МАДЕС”)	3

	Генерална проба	1
	Премијера представе поводом Дана школе	2
	Стваралачки рад: писање сценских дела - драматизација	2
јун	Разговор са истакнутим позоришним радницима, професионалцима или аматерима у месту	1
	Анализа извештаја о раду секције	1
	Укупно	36

Координатори Драмске секције:

Љиљана Јовановић
Милка Дробњаковић

Годишњи програм рада Рецитаторске секције

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>број часова</i>
септембар	Формирање секције	1
	Чиниоци изражајног казивања	1
	Акценатске вежбе	2
октобар	Обрада изабране песме	1
	Истраживање облика изражавања песме	1
	Вежбе интонације	1

	Вежбе интензитета	1
новембар	Паузе у рецитовању, понављање и рефрени	1
	Вежбе темпа	1
	Избор садржаја за доделу награде „Момчило Тешић” у нашој школи	1
	Подела улога	1
децембар	Увежбавање садржаја за наступ	4
	Свечана додела награде „Момчило Тешић”	2
	Избор садржаја за Светосавску академију	1
	Увежбавање садржаја	1
јануар	Генерална проба пред наступ	1
	Прослава Савиндана	2
фебруар	Избор песама за такмичење	1
	Припрема за такмичење у рецитовању	3
март	Сарадња са другим секцијама(драмском, луткарском, ликовном)	1
	Такмичење у рецитовању	1
април	Сусрет са професионалним глумцем	1
	Увежбавање садржаја за школску свечаност	2
мај	Наступ за Дан школе	1
	Анализа наступа	1
	Рецитовање најбољих садржаја из протекле године	1

јун	Анализа рада секције и извештај	1
	Укупно	36

Координатори Рецитаторске секције: Олгица Спасојевић
Вида Дамљановић

Годишњи програм рада Литерарно-новинарске секције

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>број часова</i>
септембар	Пријем нових чланова на основу интересовања и способности	1
	Вежбање у писању вести и извештаја	1
	Представљање једног научног часописа	1
	Анкета међу ученицима: Најзанимљивија рубрика прошлог броја „Расадника“	1
	Осмишљавање концепције школског листа	1
октобар	Репортажа – практична вежба	1
	Анализа репортажа написаних поводом Дана здраве хране	1
	Коректура – практична вежба	1
	Посета Сајму књига	2
новембар	Анализа и одабир радова	2
	Прекуцавање и лектурисање радова	1

	Прикупљање материјала за лист „Расадник“	2
децембар	Интервјуисање дечјег писца, добитника књижевне награде „Момчило Тешић“	1
	Уређивање школског листа у сарадњи са члановима Ликовне секције	2
	Рад на школском листу	1
	Идејно решење за насловну страну	1
јануар	Свети Сава у књижевности	1
	Писање тема о Св.Сави	1
	Промоција часописа „Расадник“	1
фебруар	Писање радова на тему „Крв живот значи“ у оквиру сарадње са Црвеним крстом	1
	Посета штампарији	1
	Анкета: читаност нашег школског листа	1
март	Уређење паноа са литерарним радовима поводом Дана жена	1
	Маркетинг у новинарству	1
април	Израда паноа поводом Дана Општине Пожега	1
	Сређивање паноа поводом 23.априла, Дана књиге	1
	Интернет и његова примена у новинарству	1
мај	Избор радова за пано поводом Дана школе	1
	Анализа написаних репортажа написаних поводом Дана Европе, Дана школе или неког другог важног датума у школи	1
	„По повратку са екскурзије“ - анализа извештаја, репортажа, путописа	1

јун	Резултати литерарног конкурса поводом Дана заштите животне средине	1
	Анализа активности и успешности рада секције	1
	Укупно	36

Координатор Литерарно-новинарске секције:
Зорица Ђокић

Годишњи програм рада школске библиотеке

Школска библиотека ради у матичној школи у Пожеги и издвојеним одељењима у Душковцима и Жежевици. Најважнији циљ рада школске библиотеке и библиотекара је подстицање читања и развијање информационе писмености. Библиотека располаже фондом од 8256 књига. Садржи: дела из програма матерњег језика, дела из осталих предмета, сликовнице, приручну литературу, уџбенике и приручнике за све предмете као и књижевну и научно-популарну литературу.

Корисници библиотеке су: ученици, наставници, сарадници као и остали запослени у школи. Све књиге су заведене у књиге инвентара за монографске публикације. Задуживање корисника библиотеке врши се преко свезака за свако одељење. Води се књига инвентара, свеска уписа, дневна статистика и др. Програм рада школске библиотеке обухвата:

- образовно-васпитну делатност
- библиотечко-информациону делатност
- културну и јавну делатност
- стручно усавршавање
- остале активности.

Ђаци наше школе радо посећују библиотеку како за читање обавезно предвиђених дела школске и домаће лектире тако и књига које нису предвиђене наставним планом и програмом. Таквих књига је све више, а број деце која читају расте. Редовно пратимо педагошку и стручну литературу, учествујемо у семинарима и стручним саветовањима за школске библиотекарe, сарађујемо са Градском библиотеком, присуствујемо трибинама за школске библиотекарe.

Планирале смо активности у раду са ученицима: ученици ће бити упознати са радом библиотеке и врстама библиотечке грађе, наставићемо да им пружамо помоћ при избору књига, часописа, енциклопедија... Подстицаћемо интересовања ученика за читање књига, препоручивати актуелне наслове за децу, давати неопходна упутства за писање реферата и семинарских радова. И у наредној школској години планирамо да обележимо важне дане, еколошке датуме, догађаје и годишњице. Управљаћемо радом Библиотекарске секције.

Током школске године школски библиотекари ће планирати своје активности, уређивати простор библиотеке, сређивати књиге и ознаке на полицама, водити статистику коришћења фонда (месечну и годишњу), посећивати стручне скупове, инвентарисати поклоњене и купљене књиге, сарађивати са градском библиотеком. Припремаћемо и сакупљати материјал за

школски лист, организовати разне свечаности, доделу Књижевне награде „Момчило Тешић“, промоције књига, песничке часове, слати текстове за интернет презентацију школе, припремати и организовати прославе важних годишњица. Планирамо да наш рад прикаже и ТВ Пожега.

Сваког месеца школски библиотекари набављају и инвентаришу нове књиге, препоручују и издају књиге ученицима, водећи евиденцију у свескама. Издвојићемо и неколико посебних активности планираних за ову школску годину:

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>
септембар	Добродошлица првацима
	Конституисање Библиотекарске секције
	Припрема и обележавање 26.септембра, Европског дана страних језика
октобар	Спровођење акције за ученике и наставнике „Поклони књигу школској библиотеци“
	Организовање трибине о здравој исхрани поводом Светског дана здраве хране
	Посета Сајму књига у последњој недељи октобра, пошто са ученицима, наставницима и стручним сарадницима сачинимо списак књига за набавку
	Присуство конференцији за библиотекаре у Народној библиотеци Србије у организацији НБС и БДС
новембар	Вук некад и сад – израда паноа
	Нове књиге у нашој библиотеци
	Приказ омиљене књиге
децембар	Припрема и реализација свечане доделе Књижевне награде „Момчило Тешић” у нашој школи 16.12. на годишњицу песниковог рођења
	Сусрет са песником за децу, добитником награде
јануар	Објављивање литерарног конкурса „Светосавско звонце“

	Помоћ у уређивању школског листа
фебруар	Квиз за ученике у циљу припреме за Књижевну олимпијаду
	Обележавање 21. фебруара, Дана матерњег језика
март	Израда накита и паноа поводом Дана жена
	Препоручујем вам за читање
	Прикупљање радова за конкурс „Крв живот значи“
април	Обележавање 2.априла, Дана књиге за децу
	Уређење простора школске библиотеке разним порукама, којима се истие значај читања
	Изложба ускршњих јаја у сарадњи са наставницима ликовне културе и веронауке
	Присуство стручном скупу за библиотекаре "IBBY Заједнички летњи програм читања" који организује Народна библиотека Пожега
	Припрема и обележавање 23.априла, Дана књиге
мај	Посећивање и одржавање угледних часова
	Израда паноа „Наше фотографије са екскурзије“
	Разговор о прочитаним делима
јун	Организовање дискусије у библиотеци Моја омиљена лектира
	Анализа рада школске библиотеке
	Укупно

Школски библиотекари:
Соња Столић и
Душица Додић

ЕСКУРЗИЈА

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности у образовно-васпитном раду	Образовно-васпитна област	Циљеви и задаци садржаја програма
Пожега – Смедерево –Кладово – Крагујевац – Пожега	3	-Посматрање -Упоредивање -Дружење -Разговор (постављање питања и давање одговора) -певање -узнавање -проширивање знања -корелација међу предметима	Српски језик Географија Историја Ликовна култура Биологија Физика	-узнавање на терену онога што је у 8 разреду научено из наведених наставних области -узнавање, проширивање и сагледавање географских објеката и појмова -уознавање и проширивање знања о културно -историјским елементима -узнавање са биљкама и животињама кроз геолошко-историјски развој -узнавање са делом и радом Николе Тесле -разгледање и узнавање фресака и других елемената ликовне културе -

